

የጳውሎስ ሕይወትና

ትምህርቱ

ክሎዲስ ብክሰቢ

ማውጫ

1. መግቢያ ስለ ጳውሎስ	1
2. የጳውሎስ መለወጥና የመጀመሪያ አገልግሎቱ	5
3. የመጀመሪያ የጳውሎስ ወንጌላዊ ጉዞ	10
4. የኢየሩሳሌም ጉባኤ 49 ዓ.ም.	17
5. ሁለተኛው የጳውሎስ ወንጌላዊ ጉዞ	22
6. ሦስተኛው የጳውሎስ ወንጌላዊ ጉዞ	35
7. ጳውሎስ የደረሰበት መከራ	45
8. ጳውሎስ ስለ መከራ የሰጠው ትምህርት	49
9. የሰው መሠረታዊ ፍላጎት- ጽድቅን በእምነት ማግኘት	53
10. የቤተ ክርስቲያን አመራር	59
11. ጳውሎስ ስለ ክርስቶስ ማንነት ያቀረበው ትምህርት	63
12. የኦሪት ሕግና ብሉይ ኪዳን	70
13. መናፍቅነት	74
14. ጳውሎስ ስለ መጨረሻው ዘመን ያስተማረው ትምህርት	81
15. ክርስቲያናዊ ሥነ ምግባር	87
16. የቤተ ክርስቲያን ወደ ብስለት መድረስ	99
17. የቤተ ክርስቲያን አገልግሎት	95
18. መንፈስ ቅዱስና የወንጌል ስርጭት	104

የጳውሎስ ሕይወት፥ አገልግሎቱና መልእክቱ

ትምህርት 1

መግቢያ ስለ ጳውሎስ

የትምህርቱ ዓላማ፡- ሳውል የተባለውንና በኋላም ሐዋርያ የሆነውን ጳውሎስን ለማስተዋወቅ ነው። ጳውሎስ ከመለወጡ በፊት ምን ዓይነት ሰው እንደነበረ፤ ከመለወጡ በፊት ለአገልግሎቱና ለመልእክቱ እግዚአብሔር እንዴት እንዳዘጋጀው ለመረዳት እንድንችል ነው።

1. የጳውሎስ የትውልድ ስፍራ - ጦርሴስ

ጦርሴስ የኪልቂያ ዋና ከተማ ነበረች። በዚያን ጊዜ ኪልቂያ ከሶርያ ክፍላተ አገራት አንዱ አውራጃ ነበረች። ጦርሴስ በውስጧ ግማሽ ሚሊዮን ሕዝብ የሚኖሩበት በስድኑስ ወንዝ አጠገብ የነበረች ከባሕር ዳርቻ 16 ኪሎ ሜትር ርቀት ላይ የምትገኝ ከተማ ነበረች። ምሥራቅና ምዕራብን የምታገናኝና መናኸሪያ ከተማ ነበረች። በከተማዋ ውስጥ ግሪኮችና ሮማውያን ይኖሩበት ነበር። በጦርሴስ ከተማ ውስጥ አይሁዶችም እጅግ ትልቅ የሆነ ቅኝ ግዛት ነበራቸው። በጳውሎስ ዘመን ጦርሴስ የግሪኮችና የሮማውያን ሥልጣኔ የሰፈነበት ከተማ ነበረች።

ጦርሴስ በተጨማሪም ታላቅ የባህልና የትምህርት ማዕከል የሆነች ከተማ ነበረች። የከተማዋ ዩኒቨርሲቲ በጊዜው ከነበሩት ከማናቸውም ዩኒቨርሲቲዎች የበለጠ እንደነበር ይነገራል። በዩኒቨርሲቲው ውስጥ የሚማሩትም ለመማር ጉጉት ያላቸው የአገሪቱ ተወላጆች ነበሩ። ይህች ከተማ የግሪክና የሮም ግዛት ለሆነችው ክፍለ ዓለም ወንጌልን ላስተዋወቀው ለጳውሎስ አስፈላጊ የሆኑ የማኅበረሰብ፣ የመንግሥታዊ አስተዳደርን፣ የአእምሮ ብስለትንና የሃይማኖትን ትምህርቶች በሚገባ አስተምራዊላች። ጳውሎስ የጦርሴስ ዜጋ በመሆኑ ይመካ ነበር (የሐዋ. 21:39)።

2. የጳውሎስ የትምህርት ደረጃ

በአይሁድ ሕግ አንድ ልጅ አምስት ዓመት ሲሞላው የአይሁድን መጻሕፍት ያጠናል፤ በአሥር ዓመቱ ሕጋዊ ባህልን ያጠናል። ጳውሎስ እነኚህን ትምህርቶች ተምሯል።

አይሁዳዊ የሆነ ልጅ በአሥራ ሦስት ዓመቱ «የትእዛዝ ልጅ» ይባላል። በዚያን ጊዜ የኦሪት ሕግጋትን በሙሉ እጠብቃለሁ ብሎ ቃል

ይገባ ነበር። ችሎታ ያላቸው ልጆችም ወደ ረቢዎች ትምህርት ቤት ገብተው ብዙ ትምህርት ባላቸው ምሁራን እንዲማሩ ይደረግ ነበር።

ጳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም ሄዶ በገማልያል ሥር ትምህርቱን መከታተል የጀመረው በአሥራ ሦስት ዓመቱ ሳይሆን አይቀርም (የሐዋ. 22:3)። በኢየሩሳሌም ትኖር ከነበረችው ባለትዳር እኅቱ ጋር ተቀምጦ ይሆናል (የሐዋ. 23:16)።

አንድ ጥንታዊ የአይሁዶች አነጋገር «ማንኛውም ሰው ልጁን ሥራ ካለበትማረው ዝርፊያን አስተማረው» ማለት ነው ይላል። የአይሁድ ባህል የሥራን ክቡርነትና መልካምነት ስለሚያስተምር አይሁዶች ለወጣቶቻቸው ማለብንና በእጃቸው መሥራትን ያስተምሯቸዋል። ጳውሎስ በሕይወት ዘመኑ ይህ ትምህርት ጠቅሞት እንደነበር አረጋገጠ።

ጳውሎስ ድንኳን መስፋት ተምሮ ነበር። በኋላም ጳውሎስ ከአቂላና ከጵርስቅላ ጋር በሚኖርበት ጊዜ ድንኳን እየሰፋ የዕለት ኑሮውን በማሸነፍ ወንጌልን ለመስበክ ችሏል (1ኛ ቆሮ. 4:11-12)።

ጳውሎስ «ከዕብራውያን ዕብራዊ» ነበር (ፊልጵ. 3:5፣ 2ኛ ቆሮ. 11:22፤ የሐዋ. 22:3)። በአዲስ ኪዳን ውስጥ ስለ ጳውሎስ በመጀመሪያ የምንረዳው ክርስቲያኖችን ሲያሳድድ ነው። እስጢፋኖስ ሲወገር ጳውሎስ በአካባቢው ቆሞ ነበር (የሐዋ. 7:58)። ጳውሎስ በኢየሩሳሌም የነበሩትን ክርስቲያኖች ከየቤታቸው ጎትቶ በማውጣት ያሳስራቸው ነበር፤ በደማስቆ ያሉትንም ክርስቲያኖች አስሮ ለማምጣት አቅዶ ነበር (የሐዋ. 9:1-2)።

እንደ አይሁዳውያንና እንደ ሳውል አስተሳሰብ የእስጢፋኖስ መልእክት ስሕተት ነበር። አይሁዶች መሢሁ በቅርብ ጊዜ እንደሚመጣ ያምኑ ነበር። መሢሁ መጥቶ እስራኤልን አንድ እንዲያደርግ ከፍተኛ ፍላጎት ነበራቸው። ክርስትና በመካከላቸው ያመጣው መከፋፈል የመሢሁን መምጣት ያዘገየዋል የሚል ግምት ነበራቸው። ጳውሎስ በአይሁዶች መካከል መከፋፈልን ያመጣው ይህንን ትምህርት የሚቃወመው በቅንነትና በበጎ አስተሳሰብ ነበር። ጳውሎስ ይህንን ተግባሩን ሙሴ ወይም ፊኒያስ ካደረጉት ጋር ያመሳስለው ነበር (ዘኁ. 25:1-5፤ 26:1-15)። ጳውሎስ ክርስቶስ ከመወለዱ ከ200 ዓመት በፊት ከህሊዲም አስተዳዳሪዎች አንዱ የሆነውን የቀናተኛው የማታቲያስን አሳብ በምሳሌነት ሳይከተል አይቀርም።

እውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም የመጣው በልጅነቱ ስለነበር ወደ ጠርሴስ ዩኒቨርሲቲ መግባቱን አናውቅም፤ ነገር ግን እውሎስ ከተለወጠ በኋላ ጠርሴስ በቆየባቸው ዓመታት ውስጥ ዩኒቨርሲቲ ገብቶ ተምሮ ሊሆን ይችላል። እውሎስ ያስተማረው ትምህርትና ጽሑፎቹ የተማረ ሰው እንደነበር ያመለክታሉ።

3. የእውሎስ ስም

እውሎስ «ከእስራኤል ትውልድ፣ ከብንያም ወገን» ነበረ (ፊልጵ 3:5)። ስሙም እውሎስ ከመባሉ በፊት ሳውል ነበር» (የሐዋ. 13:9)።

ሳውል የዕብራውያን ስም ሲሆን ትርጉሙ «በልመና የተገኘ» ማለት ነው። ይህ ስም የእስራኤል የመጀመሪያ ንጉሥ ስም ነበር።

እውሎስ ሮማዊው ስሙ ሲሆን ትርጉሙም «ትንሽ» ማለት ነው።

4. የእውሎስ ሮማዊ ዜግነት

የእውሎስ ቅድመ-አያቶች ከተበተኑት አይሁዶች ጋር የተበተኑ ሳይሆኑ አይቀሩም። የእውሎስ አባት የሮማዊ ዜግነት ነበረው፤ ሆኖም ይህን ዜግነት እንዴት እንዳገኘ አይታወቅም። የሮም መንግሥት የተገዙትን ሰዎች የበለጠ ታማኝ እንዲሆኑ የሚያደርገው የሮማዊ ዜግነት በመስጠት ነበር። ይህ የሮማዊ ዜግነት በብዛት የሚሰጣቸው በሮም ውትድርና ከፍል አገልግለው የአገልግሎት ጊዜያቸውን ለፈጸሙት ነበር። እውሎስ የሮማዊ ዜግነቱን ያገኘው ከአባቱ በመውረስ ነበር፤ የእውሎስ አባት የሮማዊነት ዜግነታቸውን ያገኙት በውትድርና አገልግሎት ሳይሆን አይቀርም።

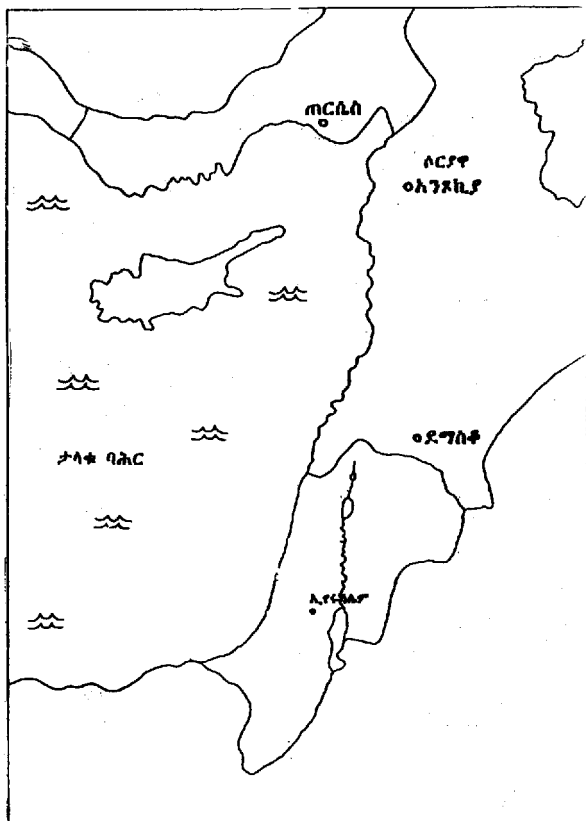
እውሎስ በሮማዊ ዜግነቱ ምክንያት የሮም ግዛት በሆኑት አገሮች ሁሉ ዜጋ ነበር። ይህም አንዳንድ ጊዜ ሊፈጸምበት ከሚታቀደው ሕገወጥ ድርጊት ይከላከልለት ነበር (የሐዋ. 16:37-39 እና 22:29)። እውሎስ ቤተ ክርስቲያንን የመሠረተባቸው ብዙዎቹ በታዎች በሮማውያን ቅኝ ግዛት ሥር ነበሩ፤ ለምሳሌ የኢስድያንዋ አንጾኪያ፣ ፊልጵስዩስና ቆሮንቶስ። እውሎስ የሮማውያንን ሕግና ባህል ማወቁ ወንጌልን ለሮማውያን ለማቅረብ ጠቅሞታል። ለምሳሌ ስለ ጉዲፊቻ ልጆችና ስለ ወራሽ ልጆች በማስመልከት በሮማውያን ባህል ውስጥ ያሉትን ማብራርያዎች ይጠቀማል።

እውሎስ የላቲን ቋንቋንም ሳይናገር አይቀርም። የሮማዊ ዜግነቱና እውቀቱ በነገሥታትና በአስተዳዳሪዎች ፊት እንዲቀርብ ከማስቻሉም በላይ የወንጌልን ምስክርነት በድፍረት እንዲናገርና እነርሱም በአክብሮት እንዲያዳምጡት አድርጎታል።

በባህሉ መሠረት፣ የርግዊ ዜግነቱ ጳውሎስን በመስቀል ላይ ከመሞት አትርፎታል። ከዚህም የተነሣ ጳውሎስ በሰይፍ ተሰይፎ ሞተ።

5. ጳውሎስ ሚስት አግብቶ ነበርን?

ጳውሎስ ሚስት ያለማግባቱን በ1ኛ ቆሮ. 7:8 በግልጽ አመልክቶአል። ይሁን እንጂ ጳውሎስ በአይሁድ ኅብረተሰብ ውስጥ ትልቅ ሹመትና ሥልጣን የነበረው ሰው ነበር (ፊልጵ. 3:5፤ ገላ. 1:14፤ የሐዋ. 7:58፤ 9:1)። ለአይሁድ አስተዳዳሪዎች ሸንጎ አባል ለመሆን ትዳር መያዝ አንዱ መመዘኛ ስለ ነበረ ጳውሎስ ሚስት ካላገባ የሸንጎ አባል አልነበረም ማለት ነው። ምናልባትም ጳውሎስ ሚስቱ የሞተችበት ሆኖ፣ ወደ ቆሮንቶስ መልአክቱን በዳፈ ጊዜ ደግሞ ያላገባ ሊሆን ይችላል። ይሁን እንጂ የሸንጎ አባል ለመሆኑም ፍጹም የሆነ ማረጋገጫ የለንም።

ማጠቃለያ

ሳውል ፍጹም የአይሁድ ባሕርይ የሚያንጸባርቅ፣ የአባቶቹን ባህል በሚገባ የተማረና የአስራኤልን ሕዝብ የሚከፋፍል መስሎ የሚታየውን ማንኛውንም የስሕተት ትምህርት ለመቃወም የሚቀና ሰው ነበር (ፊልጵ. 3:4-6)። ይሁን እንጂ የእርሱ ቅንዓት እውነትን ከመደገፍ ይልቅ እውነትን የሚቃወም ነበር።

ሳውል የተወለደበት አካባቢና የሮማዊ ዜግነቱ ከግሪክ-ሮማዊ ክፍለ ዓለም ወይም ቅኝ ግዛት ጋር አስተዋውቆታል። ይህም በኋላ ለሚጠራበት አገልግሎት በጣም አስፈላጊ የሆነ ዝግጅት ሆኖታል።

ጥያቄዎች

1. ሳውል የተወለደበትን የጦርሴስ አቀማመጥ ግለጽ።
2. ጳውሎስ የአይሁድ ትምህርት የተማረበትን ሦስት ወቅቶች ግለጽ።
3. ጳውሎስ የድንኳንን ሥራ የተማረው ለምን ነበር?
4. ጳውሎስ በሮማዊ ዜግነቱ ምን ጥቅም አገኘበት?
5. «ሳውል» የሚለውንና «ጳውሎስ» የሚለውን የስም ትርጉም ስጥ።

ትምህርት 2

የጳውሎስ መለወጥና የመጀመሪያ አገልግሎቱ

የትምህርቱ ዓላማ፡- እግዚአብሔር ጳውሎስን ያዳነበትንና ለአሕዛብ መልእክተኛው እንዲሆን ያደረገበትን ምክንያትና ዕቅዱን ለመረዳት እንድንችል ነው።

1. የሳውል መለወጥ

ከዕብራውያን ዕብራዊ የሆነው ሳውል ክርስቲያኖችን ባሳደደ ጊዜ የአይሁድን እምነት ከስሕተት ትምህርት መከላከሉ ይመስለው ነበር። ጳውሎስ ይህን ያደረገው በቅንዓት በቅን መንፈስ ተመርቶ ቢሆንም በስሕተት መንገድ ላይ ነበር።

ሳውል የተለወጠው ከሞት የተነሣውን ክርስቶስን በመለኮታዊ መገለጥ በማየት ነበር። ይህንን መገለጥ ከክርስቶስ ትንሣኤ በኋላ የተደረገ የመጨረሻ መገለጥ ብሎታል (1ኛ ቆሮ. 15:8)። ይህም ከሞት

የተነሣው የክርስቶስ መገለጥ ለሳውል የታየው በደማስቆ መንገድ ላይ፤ በታላቅ ድምፅና በታላቅ ብርሃን ውስጥ ነበር (የሐዋ. 9:3-7)። ከሳውል ጋር የነበሩት አጃቢዎቹ አዩ፤ ድምፁንም ሰሙ፤ ሳውልም ዓይኑ ታወረ። ለሳውል ብቻ የመጣው ይህ ከሞት የተነሣው የክርስቶስ ድንገተኛ መገለጥ የወንጌል መልእክት ትክክለኛ መሆኑን አሳመነው።

በለውጡ ጊዜ ሳውል በጣም አስፈላጊ በሆኑ ሦስት ነገሮች ላይ ሊረታ ቻለ።

ሀ/ ቅንዓቱ፤ ከኢየሩሳሌም ያገኘው የሥልጣን ደብዳቤና የእግዚአብሔርን ፈቃድ እየፈጸምኩ ነው ብሎ ማሰቡ በእግዚአብሔር ፊት ስሕተት መሆኑን ተገነዘበ (ሮሜ 9:4-5፤ 10:2-4፤ 1ኛ ጢሞ. 1:13-14)።

ለ/ እርሱ የሚያሳድደው ኢየሱስ በሕይወት መኖሩንና እስራኤላውያን ከሚያመልኩት ከእግዚአብሔር አብ ጋር በአንድነት መሆኑን ተገነዘበ። የክርስቶስ በመስቀል ላይ መሞት ለሰው ልጆች ኃጢአት እግዚአብሔር የሰጠው ችሮታ መሆኑንና የትንቢት ፍጻሜ መሆኑን በመረዳቱ ከክርስቲያኖች ጋር በአሳብ ለመስማማት ተገደደ (1ኛ ቆሮ. 15:3-4)።

ሐ/ እግዚአብሔር ለአሕዛብ ሐዋርያ እንዲሆን እንደመረጠውና አይሁዶችም ከአሕዛብ ጋር በአንድነት የክርስቶስ አካል እንደሚሆኑ በግልጽ ተረዳ (ሮሜ 11:13-14፤ ሮሜ 15:15-16፤ ገላ. 1:11-16፤ 2:7-8፤ ኤፌ. 3:1-9፤ የሐዋ. 9:15፤ 22:2)።

በኋላም በደማስቆ ሐናንያ በጌታ ተመርቶ የሳውል ዓይን እንዲበራ አደረገ። ሳውልም በጌታ የተሰጠውን አዲሱን ትእዛዝ ተቀብሎ ለአሕዛብ የጌታ መልእክተኛ ሆነ። መንፈስ ቅዱስን ተቀበለ፤ ተጠመቀም።

2. ጳውሎስ ኢየሱስን ያውቀው ነበርን?

ጳውሎስና ኢየሱስ ዕድሜያቸው ተመሳሳይ ነበር። ኢየሱስ ወደ ኢየሩሳሌምና ወደ ይሁዳ ሲመላለስ ጳውሎስ በኢየሩሳሌም የገማልያል ተማሪ ነበር። በዚህ ጊዜ ጳውሎስ ኢየሱስን ያየውና ሲያስተምርም ያዳመጠው ይመስላል (2ኛ ቆሮ. 5:16)። ይሁን እንጂ ጳውሎስን ስለ ክርስቶስና ስለ ወንጌል የነበረውን የተሳሳተ አመለካከት እንዲለውጥ ያደረገው በደማስቆ መንገድ ላይ ከሞት የተነሣውን ክርስቶስን ማየቱ ነበር።

3. የጳውሎስ የመጀመሪያ አገልግሎት

ጳውሎስ አገልግሎቱን ወዲያውኑ በደማስቆ ጀመረ። በዚያን ጊዜ ለሦስት ዓመታት ወደ ዓረብ አገር ሄዶ ነበር (ገላ. 1:17-18)። ምናልባትም ይህንን ጉዞ ያደረገው ደግሰቆን ሳይለቅ በፊት (የሐዋ. 9:23-25) ግለት ወደ ምኩራቦቹ እየሄደ ከመሰከረ በኋላ ሳይሆን አይቀርም (የሐዋ. 9:20-22)። ምናልባትም ይህንን ጉዞ ያደረገበት ምክንያት የነበረውን አስተሳሰብ በክርስቶስ ካገኘው አዲስ ብርሃን ጋር ለማስተካከል ጊዜ ስላስፈለገው ይሆናል። የደማስቆ ደቡባዊና ምሥራቃዊ ክፍል አርስጦሊዩስ በሚባል ንጉሥ ሥር የሚተዳደሩና ናባቲያን በመባል የሚታወቁ የዓረብ ነገዶች ይኖሩ የነበሩበት ስፍራ ነበር (2ኛ ቆሮ. 11:32-33)። ጳውሎስ የሄደው ከደማስቆ ብዙ ወደ ማይርቀው ወደ ሶርያ ምድረ በዳ አካባቢ ነበር። (በዚህ ትምህርት መጨረሻ ላይ ያለውን ካርታ ተመልከቱ።)

ኢየሱስን እንደ መሢሁ አድርጎ ጳውሎስ የተቀበለበት እምነቱ በደማስቆ ካሉት አይሁዳውያን ጓደኞቹና አብረውት ከሚሠሩት ሰዎች ጋር ብዙ ቅራኔዎች ፈጠረበት። ምክንያቱም እነርሱ ለአይሁድ ሕግ ይቀኑ ስለነበር ነው። በዚህ ምክንያት ለራሱ ደገንነት ከተማዋን ለቅቆ ለመውጣት ተገደደ (የሐዋ. 9:23-25)።

በኢየሩሳሌም ያሉ የኢየሱስ ደቀ መዛሙርትም ደግሞ ጳውሎስን አላመኑትም። ክርስቲያኖችን ለማሳደድ እንዲያመቸው የሚያታልላቸው መስላቸው። ቢሆንም በርናባስ ከጳውሎስ ጋር ጓደኛ በመሆን ጳውሎስ መለወጡን ለደቀ መዛሙርቱ በማስረዳት እንዲቀበሉት አላመናቸው (የሐዋ. 9:26-27)።

የጳውሎስ ስብከት በተለይም ከግሪክ በመጡት አይሁዳውያን ዘንድ የማሳመን ኃይል ስለነበረው ብዙዎቹ አመኑበት። የተቀሩትም አይሁዶች ጳውሎስን ለመግደል ዝተው ስለነበር በኢየሩሳሌም የነበሩት ደቀ መዛሙርት ወደ ተወለደበት ከተማ ወደ ጦርሴስ ላኩት (የሐዋ. 9:28-30)።

4. ከግሪክ አገሮች የመጡ ሔለናውያን

በአይሁዶች መካከል ሁለት በጣም የተለያዩ ክፍሎች ነበሩ።

ሀ/ በምሥራቅ የተበተኑት አይሁዶች «ዕብራውያን» በመባል ይታወቁ ነበር። የአይሁድን እምነት አጥብቀው የሚይዙ ሲሆኑ በምክራብም የሚጠቀሙት የዕብራይስጥን ቋንቋ ነበር። የብሉይ ኪዳንንም ባህልና ሥርዓት አጠንክረው ይጠብቃሉ። ብዙዎቹ ዕብራውያን

በኢየሩሳሌም ከተማ ሲኖሩ አንዳንዶቹ በአካባቢው የሚኖሩ ቢሆኑም ብሉይ ኪዳንን በትክክል የሚጠብቁ ነበሩ።

ለ/ በምዕራብ የተበተኑት አይሁዶች «ሔለናውያን» በመባል ይጠራሉ፤ ምክንያቱም የግሪኮችንና የሮማውያኖችን ባህል ስለተቀበሉ ነው። የአይሁድ እምነታቸውን ቢከተሉም አስተሳሰባቸው ሰፊ ያለ ነበር። ከዕብራይስጥ ብሉይ ኪዳን ይልቅ በግሪክ ቋንቋ በተጻፈው የብሉይ ኪዳን መጽሐፍ መጠቀምን ይመርጣሉ።

በእነዚህ በሁለት ቡድኖች መካከል የነበረው ልዩነት የጥንቲቱን ቤተ ክርስቲያን አንድነትን ብዙ ጊዜ አደጋ ላይ ጥሏል (የሐዋ. 6:1)።

5. ጳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም ያደረጋቸው ጉዞዎች

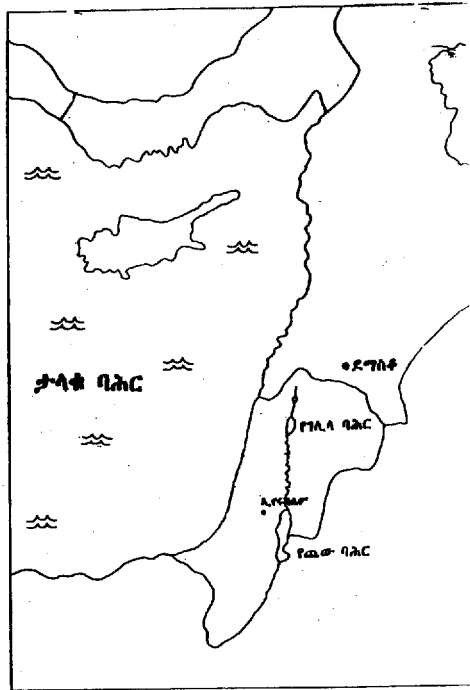
ሀ/ ጳውሎስ ከተለወጠ ከሦስት ዓመት በኋላ ጴጥሮስን ለመገናኘት ወደ ኢየሩሳሌም ሄደ (ገላ. 1:15-19)። ለሕደወቱ በሚያስጋ ደረጃ ላይ በደረሰ ጊዜ ወንድሞች ወደ ቂሳርያ ከዚያም ወደ ትውልድ አገሩ ወደ ጦርሴስ ወሰዱት (የሐዋ. 9:26-30)።

ለ/ ጳውሎስና በርናባስ ለኢየሩሳሌም የሚሆን ስጦታ ከአንጾኪያ ቤተ ክርስቲያን ተቀበሉ (የሐዋ. 11:29-30)።

ሐ/ ጳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም ለሁለተኛ ጊዜ የሄደው ለኢየሩሳሌም ጉባኤ ሲሆን፣ ከእርሱም ጋር በርናባስና ቲቶን ወስዶአቸው ነበር (ገላ. 2:1-10፤ የሐዋ. 15:1-29)።

መ/ በሁለተኛ የጳውሎስ ጉዞ መጨረሻ ላይ ጳውሎስ ሰላምታ ለማቅረብና ምናልባትም ከአሕዛብ ክርስቲያኖች ያገኘውን ስጦታ ለመስጠት ወደ ኢየሩሳሌም ሄደ (የሐዋ. 18:22)።

ሠ/ ጳውሎስ ለአምስተኛና ለመጨረሻ ጊዜ ወደ ኢየሩሳሌም የሄደው በሦስተኛው ወንጌላዊ ጉዞው መጨረሻ ላይ ነበር (የሐዋ. 21:17-19)።

10 ዓ.ም. ጳውሎስ በጣርሴስ ተወለደ (የሐዋ. 22:3)

20 ዓ.ም. ጳውሎስ የአይሁድን ሕግ ትምህርት ተማረ (የሐዋ. 22:3)

33 ዓ.ም የጳውሎስ መለወጥ (የሐዋ. 9:3-18)

35 ዓ.ም ጳውሎስ ወደ ዓረብ አገር መሄድ (ገላ. 1:17)

39 ዓ.ም የጳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም መሄድ (የሐዋ. 9:25-30)

ማጠቃለያ

ጳውሎስ ከሞት የተነሣውን ክርስቶስን በመገለጥ ካየ በኋላ በፊት በተቃዋሚነት የነበረው ቅንዓት ተለውጦ ለክርስቶስ የሚቀና ሆነ። ጳውሎስ ምንም እንኳን ፈሪህ-እግዚአብሔር ያላቸው ግሪኮች ወደሚሰበሰቡበት ምክራብ በቅድሚያ በመሄድ ቢያሳምናቸውም፣ የተጠራው ግን በተለይ ለአሕዛብ ወንጌልን ለመስበክ ነበር። ጳውሎስ

ከተለወጠ በኋላ በመጀመሪያ፤ ደቀ መዛሙርቱ ሊያምኑት አልቻሉም፤ ከዚያም፤ በአይሁዶችም መጠላትንና ተቃውሞን አስከተለበት።

ጥያቄዎች

1. ጳውሎስ ስለ ወንጌልና ስለ ክርስቶስ አስተሳሰብ ያስለወጠውና ያሳመነው ምን ነበር?
2. ጳውሎስ በተለወጠ ጊዜ የተገነዘባቸውን ሦስት ነገሮች በአጭሩ ግለጽ።
3. ሁለቱ የአይሁድ ቡድኖች ማንና ማን ነበሩ? ልዩነታቸውስ ምን ነበር?
4. ጳውሎስ በቅድሚያ ኢየሱስን ለማወቁ ምን ማስረጃ አለ?
5. ጳውሎስ ከተለወጠ በኋላ የሄደበት «ዓረብ» የሚገኘው በየት አካባቢ ነበር?
6. ጳውሎስ ከደማስቆ የሸሸው ለምን ነበር? ከኢየሩሳሌም የሸሸውስ?

ትምህርት 3

የጳውሎስ የመጀመሪያው ወንጌላዊ ጉዞ

የትምህርቱ ዓላማ፡- የአንጾኪያ ቤተ ክርስቲያን ወንጌልን ለማስራጨት መልእክተኞችን ወደ አሕዛብ የላከችው አስረላጊ ተግባርን እንድንረዳ ለማድረግ ነው።

ደግሞም ጳውሎስ ወንጌልን ለማስራጨት የተጠቀመበትን ዘዴና ወንጌል የተቀበሉት ሰዎች እነማን እንደ ነበሩ መረዳት እንድንችል ነው።

1. በሶርያ የምትገኘው አንጾኪያ

የአንጾኪያ ከተማ የተቆረቆረችው ሲሉሲድ ተብሎ በሚጠራው ዘመነ መንግሥት ከክርስቶስ ልደት በፊት በ300 ዓመተ ዓለም ነበር። ከተማይቱ ጥንትም የግሪኮች ከተማ ነበረች፤ በጳውሎስ ዘመን ግን ግሪኮች፤ አይሁዶችና ሶሪያውያን የነበሩበት ስትሆን የሁሉም ነገዶች መብት በእኩልነት ደረጃ የተጠበቀ ነበር። አይሁዶች በከተማው ውስጥ የምክራብ አምልኮ ነበራቸው።

በሮማውያን አገዛዝ ሥር አንጾኪያ በለጸገች። ከተማይቱ ለንግድና ለወታደራዊ እንቅስቃሴ መተላለፊያ በር ነበረች።

2. በአንጾኪያ ያለችው ቤተ ክርስቲያን

የአንጾኪያ ቤተ ክርስቲያን መጀመሪያ የተቋቋመችው እስጢፋኖስ በተወገረበትና ክርስቲያኖች በተበተኑበት ወቅት ሳይሆን አይቀርም። አማኞች በቆጵሮስና በቀሬ ወደ አንጾኪያ በመሄድ ወንጌልን ለግሪኮች ስለ ሰበኩ ብዙ ሰዎች አመኑ (የሐዋ. 11:19-21)።

የኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን አንጾኪያን እንዲጎበኝ በርናባስን ላኩት፤ በርናባስም ለጥቂት ጊዜ በዚያ አገልገለ (የሐዋ. 11:22-24)። በአንጾኪያ ያለው የወንጌል ሥራ በጣም ስለ ተስፋፋ በርናባስ ወደ ጣርሴስ ሄዶ እውሎስ እንዲያግዘው ጠየቀው (የሐዋ. 11:25-26)። ከዚያም በፊት እውሎስ ለሕይወቱ ስለሚያሠጋው ከኢየሩሳሌም ወደ አንጾኪያ ልከውት ነበር (የሐዋ. 9:29-30)።

እውሎስና በርናባስ ለአንድ ዓመት ሙሉ በአንጾኪያ በማስተማርና በመስበክ ለብዙ ሰዎች አገልግሎት ሰጡ። አማኞች በመጀመሪያ «ክርስቲያን» የተባሉት በአንጾኪያ ነበር (የሐዋ. 11:26)።

በአንጾኪያ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ብዙ ያመኑ አሕዛብ ከመኖራቸውም በላይ የአሕዛብ አማኝነት እናት ቤተ ክርስቲያን ነበረች።

ሀ/ የቤተ ክርስቲያኒቱ መሪዎች ጉባኤ ያካሄዱባት ማዕከል ነበረች።

ለ/ ለአሕዛብ ወንጌልን በመስበክ ስመጥር የሆኑት ብዙዎች ሰባኪያን ከአንጾኪያ ቤተ ክርስቲያን ጋር ግንኙነት ነበራቸው።

ኢጥሮስ - ገላ. 2:11

በርናባስ - የሐዋ. 13:1-3

ቲቶ - የሐዋ. 15:2፤ ገላ. 2:1-3

ዮሐንስ የተባለው ማርቆስ - የሐዋ. 12:25-13:5

በርስያን የተባለው ይሁዳ - የሐዋ. 15:22

ሲላስ - የሐዋ. 15:22

ሉቃስ - የሐዋ. 16:12። «እኛ» የሚል ቃል የሐዋርያት ሥራን የጻፈው ሉቃስ ከእውሎስ ጋር እንደነበረ ያመለክታል።

ሐ/ የአንጾኪያ ቤተ ክርስቲያን ወደ አሕዛብ ወንጌላውያን በመላክ የመጀመሪያዋ ቤተ ክርስቲያን ነበረች።

በመጀመሪያ ሰዎች ክርስቲያን የሆኑ ሁሉ የአይሁድ እምነትና ባህል ተከታዮች እንደሆኑ ይመስላቸው ነበር። በኋላ ግን የአሕዛብ አማካኝነት እየበዙና የተለያዩ ትምህርትም ይዘው ወደ አማኞች ስለተደባለቁ እንደ ክርስቶስ ተከታዮች ወይም «ክርስቲያን» ተብለው ተቆጠሩ።

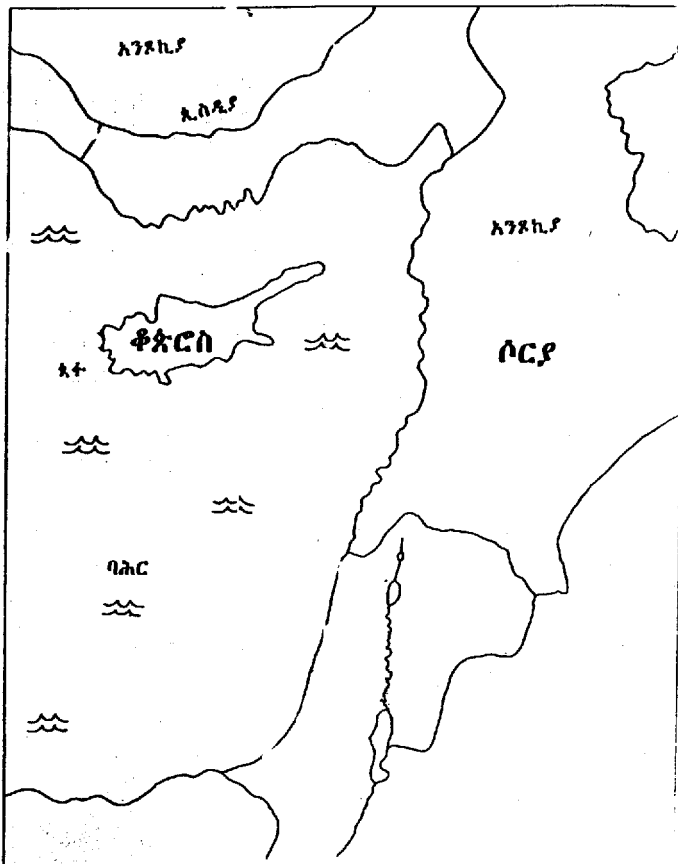
3. «እግዚአብሔርን የሚፈሩ» አሕዛብ ወንጌልን ተቀበሉ

ጳውሎስ በሄደበት ሁሉ አንዳንድ አይሁዶች የሚሰብኩትን ወንጌል ይቀበሉ ነበር፤ ሆኖም ጳውሎስን እየተከታተሉ ይቃወሙትና ከምክራቦችም ያለወጡት የነበሩ የምክራብ አለቆች ነበሩ። እነርሱም የአይሁድ ሃይማኖት መሪዎችና ለሃይማኖታቸው ቀናተኛ የሆኑ ነበሩ።

ከአሕዛብ ወገን የሆኑት አንዳንዶች የሮማውያንና የግሪኮችን አማልክት ብዛት አይቀበሉም ነበር። እነዚህ አሕዛብ አይሁዶች በሚያምኑት በአንዱ በእግዚአብሔር ብቻ የሚያምኑ ሲሆኑ የአይሁድን ሃይማኖት ሥርዓትና ወግ ግን ሙሉ በሙሉ አይጠብቁም ነበር። እነዚህ ሰዎች «እግዚአብሔርን የሚፈሩ» አሕዛብ ሲሆኑ ብዙዎቹም ወንጌልን ለመቀበል የተዘጋጁ ነበሩ (የሐዋ. 10:1-2፤ 35፤ 11:20-21፤ 16:14)።

4. የመጀመሪያው የጳውሎስ ወንጌላዊ ጉዞ - 46 ዓ.ም.

በአንጾኪያ የሚገኙ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች በመንፈስ ቅዱስ ተመርተው እጃቸውን በጳውሎስና በበርናባስ ላይ በመጫን በመጀመሪያው የወንጌል ጉዞ ወደ አሕዛብ ላኳቸው (የሐዋ. 13:1-3)።

ቆጵሮስ

ጳውሎስና በርናባስ ዮሐንስ የተባለውን ማርቆስን አስከትለው በቅድሚያ ወደ ቆጵሮስ ሄዱ (ዮሐዋ. 13:4)። ቆጵሮስ የበርናባስ የትውልድ አገሩ ነበር (ዮሐዋ. 4:36)።

በመጀመሪያ በሶሪያ ክፍለ አገር ወደምትገኘው አንጾኪያ የሄዱት ወንጌላውያን ጥቂቶቹ ከቆጵሮስ ነበሩ (ዮሐዋ. 11:20)። እንደ ጳውሎስ ልማድ በዚህ ከተማም በቅድሚያ ወደ ምክራብ ገብተው ለአይሁድ ወንጌልን ሰበኩ (ዮሐዋ. 13:5)። ኤልማስ የተባለው ጠንቋይ የአገሩ ገዢ የወንጌልን መልእክት እንዳይሰማ ፈልጎ ሐዋርያቱን ተቃወማቸው። ይህ ተቃውሞ ከሰይጣን መሆኑን ጳውሎስ ሰላወቀ ኤልማስን

ገሠጸው። አገረ ገዥውም በኤልማስ ላይ ወዲያውኑ የወረደውን ፍርድ ተመልክቶ አመነ (የሐዋ. 13:8-12)።

ከሐዋርያት ሥራ 13:13 ጀምሮ የወንጌል ተልእኮውን ቡድን መሪነት ጳውሎስ ያዘ። በሐዋርያት ሥራ 13:2 ውስጥ «በርናባስና ሳውል» ይላል። በኋላ ግን ስለ «ጳውሎስም ከጓደኞቹ ጋር» ወይም ስለ «ጳውሎስና በርናባስ» በማለት ይናገራል (የሐዋ. 13:13)።

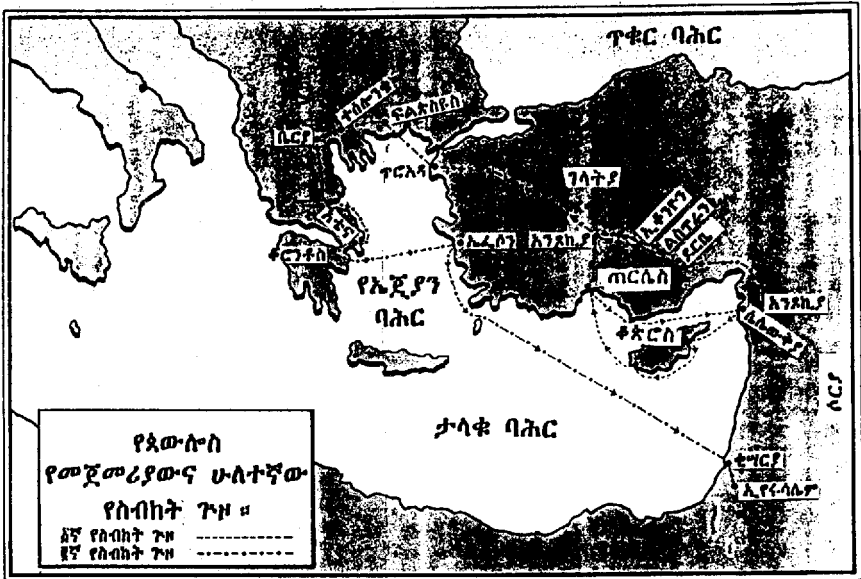
የኢስድያዋ አንጾኪያ

ጳውሎስና በርናባስ ወደ ታናሹ እስያ ጉዞ ቀጠሉ፤ ዮሐንስ የተባለው ማርቆስ ግን ወደ ኢየሩሳሌም ተመለሰ። ለምን እንደተመለሰ ምክንያቱ አልተገለጸም።

ጳውሎስ በኢስድያዋ አንጾኪያ የሰበከው መልእክት እስጢፋኖስ በተወገረበት ሰዓት ከተናገረው ጋር ተመሳሳይ ነበር። ተመሳሳይነቱም እግዚአብሔር የእስራኤልን ሕዝብ እንዴት እንደሚገናኛቸው በተናገሩት ላይ ነው (የሐዋ. 13:16-43)። ሆኖም ጳውሎስ የጨመረው አዲስ አሳብ ጽድቅ በእምነት ብቻ የሚገኝ መሆኑን ነው (የሐዋ. 13:38-39)። ይህንን መልእክት አሕዛብ በደስታ ሲቀበሉት አይሁዶች ግን በመራርነት ተቃወሙት (የሐዋ. 13:42-50)።

ኢቆንዮን፥ ልስጥራንና ደርቤ

በሌሎች ከተሞች እንዳደረጉት ሁሉ በኢቆንዮንም አይሁዶች ጳውሎስንና በርናባስን ተቃወሟቸው። ሆኖም ለተወሰነ ጊዜ በከተማው ውስጥ ሊያስተምሩ በመቻላቸው ሰዎች ከአይሁድም ከአሕዛብም አመኑ። በመጨረሻም ሊወግሩዋቸው ሲዝቱባቸው ወደ ልስጥራ ጉዞአቸውን አመሩ። በልስጥራም ጳውሎስ አንድ ሽባ ሰው ስለፈወሰ ጣዖትን የሚያመልኩ አሕዛብ ጳውሎስና በርናባስ ወደ ምድር የወረዱ አማልክት ናቸው ብለው ስለገመቱ መሥዋዕት ሊሠውላቸው ተነሡ። ጳውሎስ ግን ገሠጸቸውና «ዝናብንና ፍሬያማ ምርትን» ወደሚሰጣው ወደ እግዚአብሔር አመለከታቸው (የሐዋ. 14:17)። በሐዋርያት ላይ ዓመፅ የሚያስነሡት አይሁዶች ጳውሎስን ተከትለው ወደ ልስጥራ በመምጣት ሕዝቡን አነሣሡባቸው። ጳውሎስ የሞተ እስኪመስል ድረስ በድንጋይ ተወገረ፤ ሆኖም ተነሥቶ ከበርናባስ ጋር ወደ ደርቤ ሄደ።

በደርቤም ኢትዮጵያና በርናባስ የእግዚአብሔርን ቃል ሰበኩ፤ አንዳንዶች ሰዎችም አመኑ። ከዚያም በልሰጥራና በኢቆንዮን በኩል አድርገው ወደ ኢስኒያዋ አንጾኪያ ተመለሱ። ሊመለሱም አማኞችን እያስተባበሩና እያጽናኑ አለፉ። ከዚያም በመጀመሪያ ጉዞአቸውን ወደ ጀመሩበት ወደ ሶሪያዋ አንጾኪያ ተመለሱ።

ኢትዮጵያ የገላትያን መልእክት የጻፈው በደቡባዊ ገላትያ ውስጥ ለሚገኙት ለእነዚህ አራት አብያተ ክርስቲያናት ሳይሆን አይቀርም።

5. የኢትዮጵያ የአሠራር ዘዴ

ኢትዮጵያ በቅድሚያ ወደ አይሁዶች ምክራብ በመሄድ አይሁዶች ለመስማት ፈቃደኞች እስከሆኑ ድረስ ይሰብከላቸው ነበር። ሆኖም

ምን ጊዜም ጳውሎስን እየተከታተሉ የሚቃወሙት የአይሁድ ተቃዋሚ ቡድኖች በእርሱ ላይ ያነሳሁበት ነበር። አይሁዶች ወንጌልን ከጳውሎስ ለማድመጥ ፈቃደኞች በማይሆኑበት ጊዜ እርሱ ወደ አሕዛብ ይሄድ ነበር።

ሰዎች በሚያምኑበት በማንኛውም ቦታ፣ ጳውሎስ ሽማግሌዎችን በመምረጥ ቤተ ክርስቲያንን ይመሠርት ነበር። ከዚያም አመቺ ጊዜ ባጋጠመው ቁጥር እነዚህን አብያተ ክርስቲያናትን ለማጽናናትና ለማጎጽ ተመልሶ ይጉበኛቸው ነበር። ብዙዎች የጳውሎስ መልእክቶች የተጻፉት ራሱ ላቋቋማቸው አብያተ ክርስቲያናት ነበር።

ማጠቃለያ

30 ዓ.ም.

33

ጳውሎስ አመነ፤

የሐዋ.9:3-18

36 ዓ.ም. 46 ዓ.ም.

ጳውሎስ በጠርሲስ የቆየበት ዘመን የሐዋ.9:30።

46-47

የጳውሎስ የመጀመሪያ ወንጌላዊ ጉዞ የሐዋ.13:4-12።

48 ዓ.ም ጳውሎስ የገላትያን መልእክት ጻፈ።

50 ዓ.ም.

የጳውሎስ የመሪነት ተሰጥኦ በአገልግሎቱ መጀመሪያ ላይ በመጀመሪያው የወንጌል ስርጭት ቡድን ውስጥ መሪ ለመሆን አበቃው። የመጀመሪያ ጉዞአቸው ወደ ቆዳሮስ፣ ጵንፍልያ፣ ኢስድያና ገላትያ ነበር። የጳውሎስ የአሠራር ዘዴ መጀመሪያ ለአይሁዶች በምክራባቸው ውስጥ መስበክ ነበር። እነርሱ ሲቃወሙት እርሱ ወደ

አሕዛብ ሄዶ ይሰብክ ነበር። የተወሰኑ አማኞች በአንድ አካባቢ በተገኙበት ጊዜም ሽማግሌዎችን በመምረጥ በቤተ ክርስቲያን መልክ ያስተባብራቸው ነበር። ከዚህ በኋላም ያጽናናቸዋል፤ አብሮአቸው ይጸልያል፤ ከዚያም ወደ ሌላ ስፍራ ይሄዳል። በተጨማሪም እውሉስ ተመልሶ በመሄድ ያጽናናቸዋል፤ ያበረታታቸዋል፤ ደብዳቤም ይጽፍላቸዋል።

ጥያቄዎች

1. ወንጌላውያንን የምትልክዋ ቤተ ክርስቲያን ለወንጌል ስርጭት ቡድን ለምን ጠቃሚ ሆነች?
2. የአንጾኪያ ቤተ ክርስቲያን ለምን የአሕዛብ አማኞች እናት ቤተ ክርስቲያን ሆነች?
3. «እግዚአብሔርን የሚፈሩ» እነማን ነበሩ?
4. በቆድርስ፣ በኢስድያዋ አንጾኪያ፣ በኢቆንዮን፣ በልስጥራና በደርቤ ምን እንደተፈጸመ በአጭሩ ግለጽ።
5. የእውሉስን የወንጌል አሰረጫፊት ዘዴ ግለጽ።

ትምህርት 4

የኢየሩሳሌም ጉባኤ 49 ዓ.ም.

የትምህርቱ ዓላማ፡- በኢየሩሳሌም የተካሄደው ጉባኤ አስፈላጊ መሆኑንና ዓላማውም ወንጌልን ለአሕዛብ ለማዳረስ መሆኑን ለመግለጽና የጉባኤውንም ውጤት ለመረዳት እንድንችል ነው።

እውሉስና በርናባስ የመጀመሪያውን የወንጌል ጉዞ አድርገው ከተመለሱ በኋላ ለአሕዛብ በሰጡት አገልግሎት ላይ ብዙ ጥያቄዎችና ተቃውሞዎችን በአንጾኪያና በኢየሩሳሌም ያሉ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች እንኳ ሳይቀሩ እንዳስነሡባቸው አስተውሎ። ከአይሁድ ወገን ያመኑት አማኞች እግዚአብሔር ጥንት በሚሠራበት መንገድ እንዲሠራ ይጠባበቁ ነበር። በዚህም ምክንያት ብዙ ከተወያዩ በኋላ እውሉስና በርናባስ ከአንጾኪያ ቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች ጋር ሆነው ኢየሩሳሌም ካሉት ሐዋርያት ጋር በጉዳዩ ላይ እንዲወያዩበት ወደ ኢየሩሳሌም ተላኩ (የሐዋ. 15:1-3)። እውሉስም ይህንን ሁኔታ በገላትያ 2:1-10 ጠቅሶታል።

1. የጉባኤው የውይይት ነጥብ

በፈጣን ዕድገት ላይ ያለው የአሕዛብ ቤተ ክርስቲያን በአይሁድ ክርስቲያኖች ዘንድ ጥያቄን ፈጠረ። እንዲሁም በተጨማሪ እነዚህ ያመኑ አሕዛብ እስከምን ድረስ ነው የአይሁድን ሕግ መጠበቅ ያለባቸው የሚለው ሌላ ጥያቄ አከራካሪ ነጥብ ሆነ።

ጌታ ኢየሱስ ራሱንና ትምህርቱን ከኦሪት ሕግ ለይቷል። ልጅ ከአሸከር እንደሚበልጥ ሁሉ እርሱም ከሙሴና ከነቢያት የበለጠ መሆኑን ገልጾልኑ (ዮሐንስ 8:33-36)። ይሁን እንጂ አይሁዶች ይህንን ትምህርት የተረዱት ቀስ በቀስ ነበር።

ቤተ ክርስቲያን በመንፈስ ቅዱስ መሪነት ቀስ በቀስ ኦሪትን ከማክበር እየተላቀቀች መጣች። የድሮ ኪዳን የማይመለከታቸው አሕዛብ ወደ ክርስቲያኖች ኅብረት በእምነት ብቻ ገቡ። ለብዙ ዘመን አይሁዶች ይጠብቁት የነበረው የድሮው ሥርዓት በአዲስ የተተካ መሆኑን መገንዘብ ለአይሁዶች በጣም አስቸጋሪ ነበር።

ጴጥሮስ በኢየሩሳሌም ላሉት ለአይሁድ ክርስቲያኖች ቀደም ሲል በበዓለ ጎምሳ ቀን መንፈስ ቅዱስ በአይሁዶች ላይ እንደወረደ በተመሳሳይ ሁኔታ በአሕዛብም ላይ መውረዱን ነግሯቸው ነበር (ዮሐ. 11:1-8)። ይሁን እንጂ በኢየሩሳሌም የሚኖሩት አይሁድ ክርስቲያኖች ማንኛውም የአሕዛብ ወገን ሳይገረዝ መዳን ይችላል የሚለውን ትምህርት መቀበል አልቻሉም።

ጳውሎስና በርናባስ ከመጀመሪያው ተልእኮአቸው እንደተመለሱ ወንጌልን ለአሕዛብ በመስበካቸው የተገኘውን ውጤት በአንጾኪያ ላላቸው ቤተ ክርስቲያን መሰከሩ። አንዳንድ ከአይሁድ የመጡ ከአይሁድ ወገን ያመኑ ክርስቲያኖች እንዲህ ብለው አስተማሩ፡- «እንደ ሙሴ ሥርዓት ካልተገረዛችሁ ትድኑ ዘንድ አትችሉም» (ዮሐ. 15:1)። የእነዚህ አስተማሪዎች ዓላማ የጳውሎስን አገልግሎት በማጥላላት አማኞችን ከእርሱ ለመገንጠል ነበር (ገላ. 2:1-10፤ 5:1-13)።

ከአይሁድ ወገን ባመኑት ክርስቲያኖችና ከአሕዛብ ወገን ባመኑት ክርስቲያኖች መካከል በተፈጠረው በዚህ አለመግባባት ምክንያት ጳውሎስ፣ በርናባስና ሌሎች የአንጾኪያ ቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች ተመርጠው ወደ ኢየሩሳሌም እንዲሄዱ ተደረገ።

2. የኢየሩሳሌም ጉባኤ አባላት

ጳውሎስና በርናባስ በአንጾኪያ ከመጡት ክርስቲያኖች ጋር ሆነው ወደ ኢየሩሳሌም ወጡ። በኢየሩሳሌም ያሉት ሐዋርያትና የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎችም ከአንጾኪያ ለመጡት ልዑካን አቀባበል

አደረጉላቸው። የፈሪሳውያንን ትምህርት ያልለቀቁት አማኞች ሕግን መጠቀም አስፈላጊ ስለመሆኑ አጥብቀው ለመከራከር ወደ ጉባኤው ደግሞ መጡ።

3. በጉባኤው የነበረው ውይይት

ከፈሪሳውያን ወገን የሆኑት አማኞች የኦሪት ሕግ መጠበቅ አለበት በሚለው አሳብ ጸንተው ተግባራት።

ስለ ወንጌል አርነት የሚከላከል አሳብ በሦስት ምስክሮች ተሰጠ።

ሀ/ ጴጥሮስ፡- የመጀመሪያዋ የኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን መሪ የሆነው ጴጥሮስ የወንጌል አርነት የእግዚአብሔር ምርጫ ስለመሆኑ እነዚህን ነጥቦች ተናገረ፡-

(1) አሕዛብ የክርስቶስን መልእክት መስማት አለባቸው (የሐዋ. 15:7)።

(2) አይሁዶች መንፈስ ቅዱስን እንደተቀበሉ አሕዛብም ተቀብለዋል (የሐዋ. 15:8-9)።

(3) የሥርዓቱ ሕግ ለአይሁድም እንኳ ለመሸከም የሚያዳግት ቀንበር ሆኖባቸዋል (የሐዋ. 15:10)።

ለ/ ጳውሎስና በርናባስ፡- መንፈስ ቅዱስ በእነርሱ ተጠቅሞ በአሕዛብ መካከል ያደረገውን ተአምራትና ድንቅ እንዲሁም በአሕዛብ መካከል ስለነበራቸው አገልግሎት ገልጸው ተናገሩ (የሐዋ. 15:12)።

ሐ/ ያዕቆብ፡- አጥብቆ ሕግን የሚጠብቅ ሰው ነበር (ገላ. 2:12)። በጉባኤው ጊዜ የኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን መሪ ነበረና የመጨረሻውን ውሳኔ ሰጠ። በውሳኔውም በተለይ ለአይሁዶች አስቀያሚ ከሆኑት አራት ልምምዶች አሕዛብ እንዲታገዱ አሳብ አቀረበ (የሐዋ. 15:19-20)። እነርሱም፡-

(1) ለጣዖት የተሠዋ ሥጋ መብላትን።

(2) የታነቀ ከብት ሥጋ መብላትን

(3) ደም መብላትን

(4) ዝሙት ወይም በብሉይ ኪዳን የተከለከለውን ጋብቻ መፈጸምን ናቸው።

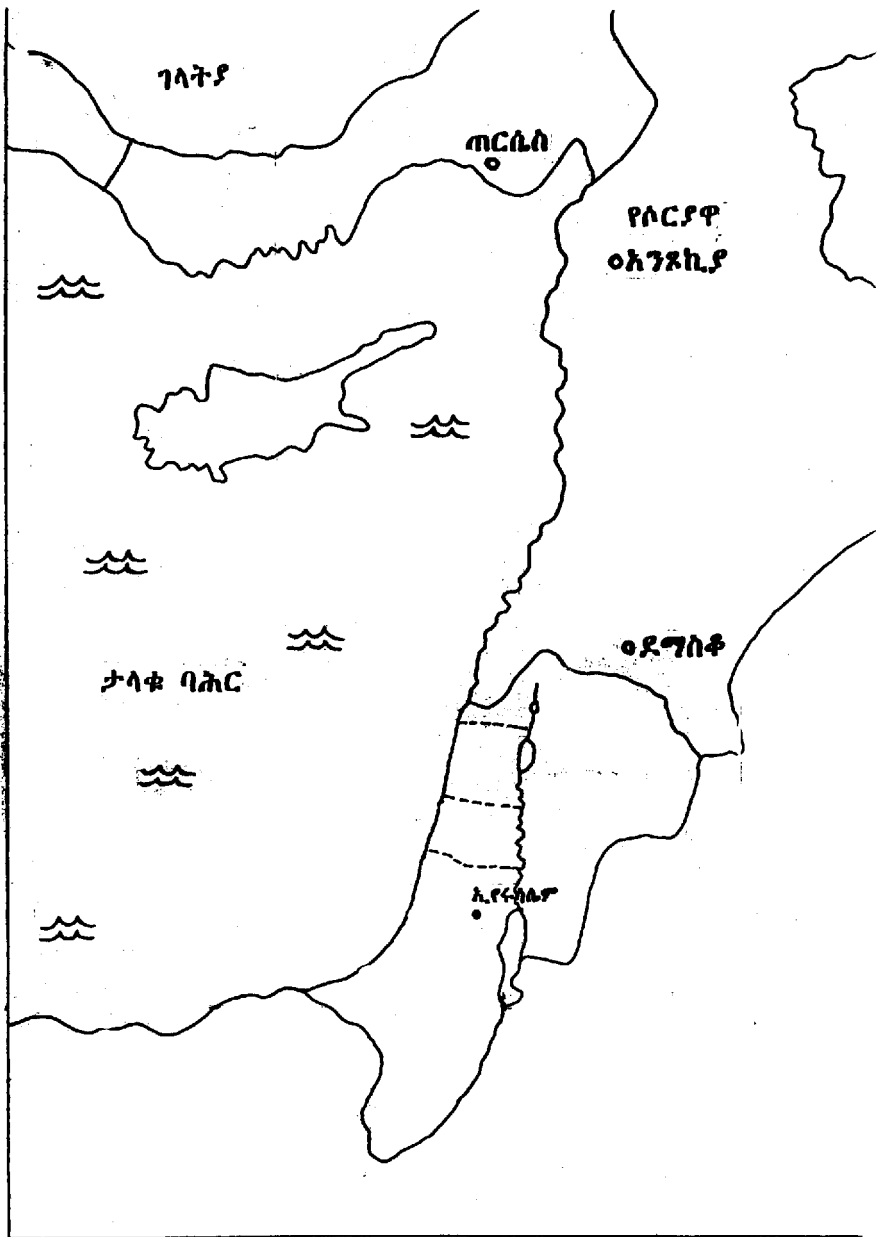
ሐዋርያትና የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ከመላው ቤተ ክርስቲያን ጋር ያዕቆብ ባቀረበው አሳብ ተስማሙ። ከጳውሎስና ከበርናባስ ጋር ሆነው የውሳኔውን ደብዳቤ ለአሕዛብ ክርስቲያኖች እንዲያደርሱና ውሳኔውን ለእነርሱ እንዲያስረዱቸው ተጨማሪ ሰዎችን መረጡ።

ማጠቃለያ

የኢየሩሳሌም ጉባኤ ውጤት አማኞች ከኦሪት ሕግ ፍጹም ነፃ የሆነ ንጹሕ ወንጌልን ብቻ እንዲቀበሉ መፍትሔ አበጀላቸው። ከሙሴ ሕግ ዘመን ወደ አዲሱ የክርስቶስ የጸጋ ዘመን መሸጋገሪያው ወቅት በብዙዎች አይሁዶች አእምሮ አለመስማማትና መዘበራረቅን አመጣ። ሆኖም መንፈስ ቅዱስ በእነርሱ ውስጥ እንደሠራው በአሕዛብም ውስጥ መሥራቱን በሰሙ ጊዜ ቀስ በቀስ ወደ መቀበል ደረጃ ደረሱ። ይሁን እንጂ ያለ ምንም የሕግ ሥራ ጽድቅ በእምነት ይገኛል የሚለው ትምህርት ለብዙ ዘመናት ሲያከራከር ኖረ።

ጥያቄዎች

1. የኢየሩሳሌም ጉባኤ ለምን ተሰበሰበ?
2. ያዕቆብ በጠቀሰው መሠረት ጉባኤው ምን ውሳኔ ላይ ደረሰ?
3. አሁን ባለንበት ዘመን በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የወጣ አጥባቂነት ግጭት አለብን? ካለብን፣ እንዳንድ ግጭትን የሚያስነሡ ነገሮችን ጥቀስ?

ትምህርት 5

ሁለተኛው የጳውሎስ ወንጌላዊ ጉዞ

የትምህርቱ ዓላማ፡- የቤተ ክርስቲያንን አመራር፣ ከቤተ ክርስቲያን ጋር የተደረጉትን የደብዳቤ ልውውጦችና የቤተ ክርስቲያንን ችግሮች በሚመለከት በሁለተኛው የጳውሎስ ወንጌላዊ ጉዞ ወቅት የተደረጉትን እርምጃዎችና ዕድገቶች ለማጥናት ነው።

1. የጳውሎስ ወደ አንጾኪያ መመለስ-(የሐዋ. 15:22-40)

ከኢየሩሳሌም ጉባኤ በኋላ ሐዋርያትና የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች ጳውሎስንና በርናባስን ተከትለው ወደ አንጾኪያ የሚሄዱትን ሰዎች መረጡ። የተመረጡት ሰዎች የኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን መሪዎች ሲሆኑ፣ የጉባኤውን ውሳኔ በደብዳቤና በቃላቸው ለአንጾኪያ ቤተ ክርስቲያን እንዲያደርሱ የተመረጡ ነበሩ።

ሀ/ ሐዋርያት እነማን ነበሩ?

በግሪክ ቋንቋ ሐዋርያ ማለት የተላከ ወይም ተልኮ የወጣ ማለት ነው። ሐዋርያት የሚለው ብዙ ጊዜ የሚያመለክተው ከኢየሱስ ጋር የነበሩትንና ትንሣኤውን የሚመለከቱትን ወይም ኢየሱስ በዮሐንስ ከተጠመቀበት ጊዜ ጀምሮ እስከ ዐረገበት ጊዜ ድረስ ከእርሱ ጋር የነበሩትን ነው።

ጳውሎስ እንደ ሌሎቹ ሐዋርያት ኢየሱስ በሚያገለግልበት ወቅት አብሮት አልነበረም። ይሁን እንጂ ጳውሎስ ከሞት የተነሣውን ኢየሱስን በልዩ መገለጥ አይቶታል፤ እንዲሁም ወደ አሕዛብ እንዲላክ የተለየ ተልእኮ ተሰጥቶታል (የሐዋ. 26:16-18፤ 1ኛ ቆሮ. 9:1፤ 15:8)።

የኢየሩሳሌሞቹን ሐዋርያት መንፈስ ቅዱስ ለቤተ ክርስቲያን የሰጣት ሰጦታዎች እንደሆኑ አድርገን እንመለከታቸዋለን (1ኛ ቆሮ. 12:28፤ ኤፌ. 4:11)። የእውነተኛ ሐዋርያት አገልግሎት በተአምራት፣ በምልክቶችና በታላቅ ሥራዎች የታጀበ ነበር (2ኛ ቆሮ. 12:12፤ የሐዋ. 8:6-8፤ 14-19)።

ሐዋርያት የቤተ ክርስቲያኒቱ መሠረት ከፍል ሆነው ይታዩ ነበር (ኤፌ. 2:20)። ሐዋርያ የሚለው ቃል የኢየሱስ ወንድም ለሆነው ለያዕቆብ (ገላ. 1:19፤ 2:9)፣ ለበርናባስ (የሐዋ. 14:4፤ 14)፣ ለስልዋኖስና ለጢሞቴዎስ (1ኛ ተሰሎ. 2:6)፣ ለአንዲራቆንና ለዩልያን (ሮሜ 16:7) ተሰጥቶአቸው ነበር።

እነዚህ መስካሪዎች፡ የቤተ ክርስቲያን መሪዎችና የወንጌል ምሥራች አብሣሪ የሆኑ ሰዎች በሮም ግዛት ሁሉ ክርስቶስ የሰጠውን ተልእኮ ፈጽመዋል።

ለ/ ሽማግሌዎች እነማን ነበሩ?

በአዲስ ኪዳን፡ ሽማግሌዎች የቤተ ክርስቲያንን ሥራ በበላይነት እንዲቆጣጠሩ የተመረጡ፡ የጸኑ መንፈሳዊያን ክርስቲያኖች ናቸው (የሐዋ. 14:23)። ደግሞ እነርሱ ጳጳሳት ነበሩ (የሐዋ. 20:17፤ 20:28፤ ቲቶ 1:5-9፤ 1ኛ ጴጥ. 5:1-4)። በሽማግሌዎችና በጳጳሳት መካከል ያለው ልዩነት ግልጽ አይደለም፤ ምናልባትም አስተማሪ የሆነ ሽማግሌ ልዩ ሥልጣን ተሰጥቶት ጳጳስ እንዲሆን የተሾመ ሳይሆን አይቀርም።

ሐ/ ነቢያት እነማን ነበሩ?

ጳውሎስና በርናባስ ወደ አንጾኪያ ሲመለሱ ከእነርሱ ጋር እንዲሄዱ የተመረጡት ሁለት ሰዎች በርስያን የተባለው ይሁዳና ሲላስ ነበሩ (የሐዋ. 15:32)።

ነቢይ የእግዚአብሔር ልሳን ነው። በአዲስ ኪዳን ማንኛውም ክርስቲያን ነቢይ ለመሆን ይችላል፤ ምክንያቱም ነቢይ ኃጢአትን፡ ደኅንነትን፡ የእግዚአብሔርን ፍርድና ጸጋውን፡ በአጠቃላይ ሙሉውን ወንጌል የሚያውቅ ስለሆነ ነው። ነቢይ ማለት በልሳን የሚናገር ወይም የሚተረጉም ማለት አይደለም (1ኛ ቆሮ. 14:22-25፤ 27፤ 29፤ 32፤ 33)።

ማንኛውም ትንቢት በሁለት ፈታናዎች ይመዘናል፡

- (1) ሌሎች ነቢያት የተናገረውን ይመዝኑታል (1ኛ ቆሮ. 14:29)።
- (2) የሚናገረው መልእክት ከእግዚአብሔር ቃል ጋር መስማማት አለበት (1ኛ ቆሮ. 14:37-38)።

በአዲስ ኪዳን ቤተ ክርስቲያን ነቢያት ተብለው የተጠሩና ለትንቢት ስጦታ የተለዩ ሰዎች ነበሩ (1ኛ ቆሮ. 12:28-29፤ ኤፌ 4:11)። ነቢያት በአንጾኪያ ቤተ ክርስቲያን ነበሩ (የሐዋ. 13:1፤ 15:32)። ጳውሎስ እንደሚታሰር (የሐዋ. 21:10-11) እና በይሁዳ ራብ እንደሚመጣ አጋቦስ ተንብዮ ነበር (የሐዋ. 11:28)። የፊልጶስ ሌቶች ልጆች ትንቢት ተናጋሪዎች ነበሩ (የሐዋ. 21:9)።

መ/ የኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን በአንጾኪያ ቤተ ክርስቲያን ላይ ሥልጣን ነበራት?

ሐዋርያት በመሠረቷቸው አብያተ ክርስቲያናት ሁሉ ላይ ያላቸውን ልዩ ሥልጣን መጠቀማቸው ያለ ነገር ነበር። ሆኖም የሚጠቀሙበት ሥልጣን ሙሉ በሙሉ በእግዚአብሔር ቃል ላይ የተመረኮዘ ነበር። የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች በሚመረጡበት ጊዜ እነርሱ የሚሾሙት ላሉባት አንድ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ማሳበረሰብ ብቻ ነው። በአዲስ ኪዳን ዘመን ማንኛውም ቤተ ክርስቲያን ኢየሩሳሌምም ሆነች አንጾኪያ በሌላው አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ላይ የበላይነት ሥልጣን መጠቀም አይችሉም ነበር።

2. ጳውሎስ የገላትያ አብያተ ክርስቲያናትን በድጋሚ ጎበኘ (የሐዋ. 15:41-16:5)

ጳውሎስና በርናባስ ለተወሰነ ጊዜ በአንጾኪያ አስተማሩ። ከዚያም ጳውሎስ በርናባስን፡- «ተመልሰን የጌታን ቃል በተናገርንባቸው በየከተማ ሁሉ እየሄድን ወንድሞችን እንጎብኛቸው፤ እንዴት እንዳሉም እንወቅ» አለው። የሁለተኛውን ጉዞ እንዲያደርጉ በመጀመሪያ አሳቡን ያቀረበው ጳውሎስ እንደሆነ አስተውሏል። (የሐዋ 13:27 ከ15:36 ጋር አነጻጽር።)

ዮሐንስ የተባለው ማርቆስ አብሮአቸው እንዲሄድ በርናባስ አሳብ አቀረበ፤ ጳውሎስ ግን በዚህ አሳብ አልተስማማም። ምናልባትም ዮሐንስ የተባለው ማርቆስ በመጀመሪያው ጉዞአቸው ጊዜ አብሮአቸው እስከመጨረሻው ስላልተጓዙ ሊሆን ይችላል። በአሳቡ ያለመስማማታቸው ጳውሎስንና በርናባስን እንዲለያዩ አደረጋቸው። በርናባስ ዮሐንስ የተባለውን ማርቆስ ይዞ ወደ ቆጵሮስ ሲጓዝ፤ ጳውሎስ ደግሞ ሲሳስን መርጦ ወደ ገላትያ አብያተ ክርስቲያናት ተጓዘ። በአሳብ ያለመስማማቱ ከአንድ የወንጌል ቡድን ይልቅ ሁለት የወንጌል ቡድን እንዲሆኑ አደረገ።

ሀ/ ለገላትያ የተላከ መልእክት

የገላትያ መልእክት የጳውሎስ የመጀመሪያው ደብዳቤ ነው። በገላትያ ሰዎች እንዳመኑ ወዲያውኑ የተጻፈላቸው ነበር (ገላ. 1:6-7)። የተጻፈውም ጳውሎስና በርናባስ በአንጾኪያ በነበሩ ጊዜ ከኢየሩሳሌም ጉባኤ በፊት ወይም በኋላ ሊሆን ይችላል።

የገላትያ ሰዎች እንዳመኑ ከጳውሎስ ትምህርት ፈቀቅ ብለው ወደ ኦሪት ሕግ ፊታቸውን አዘሩ። ጳውሎስ ያስተማረው ሌላ ወንጌል

እንደሆነ አድርገው የነገሯቸውን የሌሎችን ሰዎች ምክር አደመጡ።
ጳውሎስም እርሱ ከሰበከው ወንጌል በቀር ሌላ ወንጌል የሚባል ነገር
እንደሌለ ጻፈላቸው። እርሱ የሰበከው ወንጌል ከእግዚአብሔር
የተሰጠው መገለጥ እንጂ ከሰው እንዳልሆነ ነገራቸው። ጳውሎስ ስለ
ሐዋርያነቱ ከማረጋገጡም በላይ በክርስቶስ ስለተፈጸመላቸው ነፃነት
አስታውሷቸው ነበር። የኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን መሪዎች የሆኑት
ጴጥሮስ፣ ዮሐንስና ያዕቆብ በእርሱ ወደ አሕዛብ መሄድና ማገልገል
እንደሚሰማሙ፣ እንደሚደግፉትና እንደሚተባበሩትም ገለጸላቸው።
የጳውሎስ ወደ አሕዛብ ሄዶ ማገልገል ጴጥሮስ ለአይሁድ ከሚሰጠው
አገልግሎት እኩል መሆኑን እንደሚቀበሉት ገለጸላቸው (ገላ. 2:7-9)።
ጴጥሮስ ከትክክለኛው እምነት ጋር ስላልተስማማ ጳውሎስ ጴጥሮስን
እስከመገሰጽ እንደደረሰም ነገራቸው (ገላ. 2:11-14)። ይህ ሁሉ
ጳውሎስ ከሌሎቹ እኩል ሐዋርያ መሆኑን ያረጋግጣል።

ጳውሎስ የሐዋርያነቱን ሥልጣን ትክክለኛነት ካሳመነ በኋላ
በክርስቶስ በማመን የሚገኘው ይህ ጽድቅ ያለ ምንም የኦሪት ሕግ
ሥራ የሚገኝ መሆኑን በሰፊው ማብራራቱን ተያያዘው። የክርስትናን
ሕይወት የሚገዛው ጸጋ እንጂ ሕግ ያለመሆኑን አስታወሳቸው።
ጳውሎስ ለዚህ ማረጋገጫ እንዲሆን የራሱን ልምምድ እንደ ምሳሌ
አድርጎ አቀረበ፤ እንዲሁም የብሉይ ኪዳንን መጻሕፍት በመጠቀም
ትምህርቱን ግልጽ አደረገ። ጽድቅ በእምነት ብቻ እንደሚገኝና
ደኅንነት የጸጋ ስጦታ እንደሆነ አብራርቶ የሚገልጽ በአዲስ ኪዳን
ውስጥ የጳውሎስን መልእክት የሚያክል አይገኝም።

ከዚህ ወቅት በኋላ ስለ ገላትያ ቤተ ክርስቲያን የተጻፈ ነገር የለም።
ከዚህ በኋላ ምን ያህል በያዙት እምነት እንደጸኑ ወይም በጳውሎስ
መልእክት እንደተማረኩ አናውቅም።

ለ/ ቲቶ፡- ከአሕዛብ ወገን የሆነው የጳውሎስ ተባባሪ

ቲቶ ግሪካዊ የሆነ የጳውሎስ ታማኝ ተባባሪና ለእርሱም ሥራ
የረዳትነት ብቃት ያለው ክርስቲያን ነበር። ጳውሎስ «አብሮኝ የሚሠራ
ባልንጅራዬ ነው» ብሎታል (2ኛ ቆሮ. 8:23)። በሐዋርያት ሥራ ውስጥ
የቲቶ ስም አልተጠቀሰም፤ ግን በጳውሎስ አንደኛ ወንጌላዊ ጉዞ
መጨረሻ አካባቢ ስለ መገረዝና ያለ መገረዝ ጉዳይ ችግር በተፈጠረ
ወቅት ከጳውሎስና ከበርናባስ ጋር ወደ ኢየሩሳሌም ከሄዱት መካከል
አንዱ ቲቶ ነበር (የሐዋ. 15:27 ከገላ. 2:4-5 ጋር አገናኝብ)።
የመገረዝና ያለመገረዝ ችግር በኢየሩሳሌም ጉባኤ መፍትሔ አገኘ።
የአሕዛብ የመገረዝና ያለመገረዙን ችግር መፍትሔ ያስገኘው ቲቶ
ነበር።

የቲቶ ስም ዳግመኛ የተጠቀሰው በጳውሎስ ሦስተኛ ጉዞ ወቅት ነበር። በዚያን ወቅት በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን በተደረገው አስቸጋሪ ዕርቅ ላይና ራብ ላጠቃቸው ሰዎች በተደረገው የመዋጮ ስብሰባ ላይ ቲቶ በሥራው ጳውሎስን በጣም አስደስቶት ነበር (2ኛ ቆሮ. 7:6፤ 13፤ 8:1-23፤ 12:18)። ከዚህም ሌላ ቲቶ ከጳውሎስ ጋር ወደ ቀርጤስ ተጉዞአል። ይህን ጉዞ ያደረጉት ጳውሎስ በሮም በታሰረበት በመጀመሪያውና በሁለተኛው እስራቱ መካከል ሳይሆን አይቀርም። ጳውሎስ ቲቶን በዚያ ስፍራ ትቶት ከሄደ በኋላ «የቲቶ መልእክት» የተባለውን ጻፈለት። ጳውሎስ ለመጨረሻ ጊዜ በሮም በታሰረበት ወቅት ጳውሎስም ወደ ድልማጥያ እስከላከው ድረስ ቲቶ ከጳውሎስ ጋር በሮም ነበር (2ኛ ጢሞ. 4:10)።

ሐ/ ጢሞቴዎስ፡-

ግሪካዊ አይሁድ የሆነው የጳውሎስ አገልጋይ ነበር።

ከኢየሩሳሌም ጉባኤ በኋላ ከዚህ ቀደም ጳውሎስ ያቋቋማቸውን አብያተ ክርስቲያናትን ለማበረታታት ጳውሎስና ሲላስ ተመልሰው ጉዞ ጀመሩ (የሐዋ. 15:40-41)።

ከዚያም ጳውሎስ በልስጥራ አባቱ ግሪክ እናቱ አይሁዳዊት የሆኑትን ጢሞቴዎስን ተገናኘው። ጳውሎስ በመጀመሪያ በልስጥራ በነበረበት ጊዜ የጢሞቴዎስ እናት በክርስቶስ ሳታምን አትቀርም። ጢሞቴዎስ የብሉይ ኪዳንን ትምህርት ከእናቱና ከአያቱ ተምሯል (2ኛ ጢሞ. 1:5፤ 3:14-15)።

ጢሞቴዎስ ወጣት ቢሆንም እንኳ ጠንካራ የቤተ ክርስቲያን መሪ ሊሆን እንደሚችል ጳውሎስ ስለተረዳ ይዞት ለመዞር ፈለገ። ሆኖም ጢሞቴዎስ በእናቱ ምክንያት አይሁድ ቢሆንም፤ ካልተገረዘ በቀር በአይሁዶች ዘንድ ተቀባይነት ስለማይኖረው ጳውሎስ አስገረዘው። ከዚያ በኋላ ጢሞቴዎስ ከጳውሎስ ጋር ተጓዘ።

ጳውሎስና ሲላስ ከኢየሩሳሌም ጉባኤ የተላከውን ውሳኔ ያዘለ ደብዳቤ ለአብያተ ክርስቲያናት በማድረስ በቃላቸውም ውሳኔውን አብራሩ። ከዚህ የተነሣ ብዙ ሰዎች አምነው ወደ ቤተ ክርስቲያን ጎብረት ተቀላቀሉ (የሐዋ. 16:1-5)።

ጢሞቴዎስ ቤተ ክርስቲያንን እንዲያጽናና በመጀመሪያ ወደ ተሰሎንቄ ተላከ (1ኛ ተሰ. 3:2)። ከዚያም ወደ መቄዶንያና ወደ ቆሮንቶስ ተላከ (1ኛ ተሰ. 3:4-7)። ከዚያ የተሰበሰበውን የእርዳታ ገንዘብ ይዞ ከጳውሎስ ጋር ወደ ኢየሩሳሌም ሄደ (የሐዋ. 20:4)። ጳውሎስ የፊልጵስቶስንና የቂላስያስን መልእክቶች ሲጽፍ ጢሞቴዎስ

አብሮት ነበር (ፊልጵ. 1:1፤ ዊላ 1:1)። ጳውሎስ ሁለቱን መልእክቶች ለጢዋቴዎስ ሲጽፍ ጢዋቴዎስ በኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ያገለግል ነበር (1ኛ ጢዋ. 1:3)። ጢዋቴዎስ በትክክል ባልታወቀ ወቅት ታስሮ ነበር (ዕብ. 13:23)።

ጢዋቴዎስ የጳውሎስ ታማኝ ረዳት በመሆን እስከ መጨረሻ ጸንቶ አገለገለው። ጢዋቴዎስ ወጣት በመሆኑ ስለ ተሸከመው ኃላፊነት ሥጋት ነበረበት፤ ጳውሎስ ግን አጽናናው (1ኛ ጢዋ. 4:12-16)። ጳውሎስ ከጢዋቴዎስ ጋር በነበረው ግንኙነት አንድ በእምነት ውስጥ ብዙ የቆየና ብቃት ያለው መሪ ወጣት የሆነን ሰው እንዴት ማስተማር፣ ማጽናናትና መንፈሳዊ መሪ ማድረግ እንደሚችል የሚያሳይ ግሩም የሆነ ምሳሌነት እናገኛለን።

3. የጳውሎስ አገልግሎት በግሪክ አገር - (የሐዋ. 16:6-18:17)

ጳውሎስና ሲላስ ጉዞአቸውን ቀጠሉ፤ የጉዞ መሪያቸውም መንፈስ ቅዱስ ነበር። ጳውሎስና የሥራ ባልደረቦቹን መንፈስ ቅዱስ ወደ ሚስያ እና ወደ ቢታንያ እንዳይሄዱ በከለከላቸው ጊዜ ወደ ጢሮአዳ ሄዱ። በዚያም ጳውሎስ ወደ መቄዶንያ ተሻገረና እርዳን የሚለውን ጥሪ ተቀበሉ ወደ ፊልጵስዩስ ተጓዙ።

ሀ/ ፊልጵስዩስ (የሐዋ. 15:12-40)

ከተማይቱ የተሰየመችው በመቄዶንያዊ ፊልጵስ ስም ሲሆን ዘመኑም 359 ዓ.ዓ. ነበር። ከተማይቱ በጠነከረ ሁኔታ ድንበሯን ከጠላቶቿ ያስከበረችውና የተስፋፋችው በዚህ ሰው ዘመን ነበር፤ ስሟም ፊልጵስዩስ የተባለው ያን ጊዜ ነበር። ከተማዋ በብዛት ወርቅ ታመርት ነበር፤ ገንዘቧም ከወርቅ የተሠራ ነበር። በ168 ዓ.ዓ. ላይ ከተማይቱ በሮማውያን እጅ ገባች፤ ከዚያም በ146 ዓ.ዓ. ላይ መቄዶንያ ከሮም ክፍለ ሀገር አንዷ እንድትሆን ተደረገ።

በ42 ዓ.ዓ. የፊልጵስዩስ ጦርነት ተደረገ፤ ጦርነቱ የተካሄደው አንቶኒ እና አክታሺያን ከብሩተስ እና ከቃሊዩስ ጋር ነበር። ከጦርነቱ በኋላ ከተማዋ የሮም ቅኝ ግዛት ሆነች። ሕዝቧም በቅንዓት ተነሣሥተው የሮም ዜግነትን በመቀበል የፖለቲካ መብታቸውን አስጠበቁ። ጳውሎስ ለፊልጵስዩስ ሰዎች በጻፈው መልእክቱ «አገራችን በሰማይ ነው» በማለት ሰማያዊ ዜግነታቸውን አስታወላቸው (ፊልጵ. 3:20)።

ፊልጵስዩስ ሉቃስ የተወለደበት ከተማ ሳትሆን አትቀርም። ጳውሎስ ፊልጵስዩስ ከደረሰ በኋላ ሉቃስ «እኛ» ብሎ መጻፉን አቋረጠ። ከሐዋ.

16:10-17 እስከ የሐዋ. 20:5 ድረስ «አኛ» የሚለውን ቃል አልተጠቀመበትም። ይህም የሚያመለክተው ሉቃስ በፊልጵስዩስ መቆየቱን ይሆናል።

በፊልጵስዩስ የምትገኘው ቤተ ክርስቲያን

በከተማይቱ ውስጥ ነዋሪ የሆኑ አይሁዶች በብዛት አልነበሩም። ስለዚህ ጳውሎስ አገልግሎቱን የሚጀምርበት ምክራብ አልነበረም። ጳውሎስ ጥቂት ሰዎች ከከተማው ከልል ውጭ ለጸሎት መሰብሰባቸውን ስለተገነዘበ ወደዚያ ስፍራ ሄደ። በጸሎት ስፍራ ምናልባት ጥቂቶች አይሁዶች ሲሆኑ ሌሎች እግዚአብሔርን የሚፈሩ እንደ ልድያ ያሉት አሕዛብ ነበሩ።

ከጳውሎስ ሞት በኋላ ስለ ፊልጵስዩስ ቤተ ክርስቲያን የተሰጠ ወሬ እምብዛም ነው። የቤተ ክርስቲያን ታሪክ እንደሚነግረን የአንጾኪያ ጳጳስ የነበረው አግኖሊዩስ በሁለተኛው ምእተ ዓመት ላይ ከክርስቲያን በመሆኑ ተከሶ ወደ ሮም ታስሮ ተወስዶ በአውሬ እንዲበላ ተፈረደበት። በጉዞው ላይ እንዳለ ወደ ሮም ሲያልፍ በፊልጵስዩስ ቆም ብሎ የፊልጵስዩስ ክርስቲያኖችን ሲገቡኝ ደግሞ አቀባበል አደረጉለት። በዚያን ጊዜ እነዚህ ክርስቲያኖች በአንጾኪያ ላላቸው ቤተ ክርስቲያን የመጽናናት ደብዳቤ መጻፋቸው ይታወቃል።

በፊልጵስዩስ ስላሉ ኤጲስ ቆጶሳት ጥቂት የተዘገበ ነገር አለ። ይኸውም በሳርጲቃ ጉባኤ በ344 ዓ.ም.፣ በኤፌሶን ጉባኤ በ431 ዓ.ም. እንዲሁም በቻልሲደን ጉባኤ በ451 ዓ.ም. በወሰኑት ውሳኔ ላይ ሰማቸው ተጠቅሶ ይገኛል።

ዛሬ ከተማይቱ ቀድሞ በነበረችበት ስፍራ የለችም፣ ስለ አፈራረስዋም ምንም ተመዝግቦ የተቀመጠ ታሪክ አናገኝም፤ የከተማይቱ ፍርስራሽ ቢገኝም እንኳ የአርኪዮሎጂ ጥናት በሰፊው አልተካሄደበትም።

ለ/ ተሰሎንቄ

የተሰሎንቄ ከተማ

ከተማይቱ በ316 ዓ.ዓ. በቃሳንደር ተመሠረተች። እርሱም ከተማይቱን በሚስቱ ስም ሰየማት። ሚስቱም የታላቁ እስክንድር እኅት ነበረች። ወዲያውም ከተማይቱ የመቄዶንያ ዋና ከተማና የሮም አስተዳደር ማዕከል ሆነች። ይህች ከተማ ብዙ ሸቀጦች የሚለዋወጡባት የንግድ መናኸሪያ ስትሆን እስከ አሁንም ታላቅ ከተማ ነች።

በከተማይቱ ውስጥ የአይሁድ ግኅብረሰብ አባላት ነበሩባት። እነርሱም በጳውሎስና ሲላስ ላይ በማህረዮር ዮሐንስ አስተዳደር አሳብ እስከማለወጥ ድርሰው ነበር (የሐዋ. 17:5)። ይሁን እንጂ ዮሐንስ አስተዳደር ሕጋዊ ጥበቃ ስላደረገላቸው ጳውሎስና ሲላስ ከከተማይቱ ለመውጣት ቻሉ።

የተሰሎንቄ ቤተ ክርስቲያን (የሐዋ 17:1-9)

ተሰሎንቄ በአማካኝ ስፍራ የምትገኝ ከተማ ስትሆን ወንጌል ከዚያ በመነሣት በመቄዶንያ በሙሉ እንዲሁም በአካይያና ከዚያም አልፎ ተሰራጪ (1ኛ ተሰ. 1:8)። አብዛኞቹ የቤተ ክርስቲያኒቱ አባሎች ከአሕዛብ ወገን ሊሆኑ፤ እጅግ ጠንካራና እንቅስቃሴ የሚታይባት ቤተ ክርስቲያን ሆነች (1ኛ ተሰ. 1:9-10፤ 2:14)።

ጳውሎስ ተገዶ ከተማይቱን ከለቀቀ በኋላ ተመልሶ ለመገባወጥ አስቦ ነበር፤ ሆኖም አልተሳካለትም (የሐዋ. 17:9-10፤ 1ኛ ተሰ. 2:18)። ጳውሎስ ጢሞቴዎስን ከአቴና የተሰሎንቄን ቤተ ክርስቲያን እንዲገባኝ ላከው (1ኛ ተሰ. 3:2-10)።

ጳውሎስ በሦስተኛው ጉዞው ተሰሎንቄን ሳይገባኝ አልቀረም (የሐዋ. 20:1-3)። ጳውሎስ ከእስር ቤት ለፊልጵስዩስ ሰዎች በጻፈው መልእክቱ ላይ እነዚህን አብያተ ክርስቲያናት ሊገቡኝ እንደሚፈልግ ጠቅሶ ነበር። ምናልባትም በሁለቱ እስራቶቹ መካከል ሳይገቡኝቸው አልቀረም (ፊልጵ. 1:25-26፤ 2:24)። በኤፌሶን ለነበረው ለጢሞቴዎስ በጻፈው መልእክትም ሌላ ጉዞ ወደ መቆዶንያ ማድረጉን ገልጿል (1ኛ ጢሞ. 1:3-4)።

ከዚያ ጊዜ በኋላ ስለ ተሰሎንቄ ተጠቅሶ የምናገኘው ጳውሎስ በእስር ቤት ሆኖ በጻፈው መልእክቱ ውስጥ ደማስ ትቶት ወደ ተሰሎንቄ መሄዱን ሲያሳስብ ብቻ ነው።

ለብዙ ምእተ ዓመታት ከተማይቱ እጅግ ከጸኑት የክርስቲያን ከተሞች እንዲሁ ሆና ኖራለች፤ ስሟም፤ «የቀና ክርስትና እምነት ከተማ» ይባል ነበር፤ ምክንያቱም ያልሠለጠኑትን የገብረቤት አገሮች ወደ ክርስትና ለማምጣት በመቻሏና ለወንጌል በመቆሟ ነው።

ለተሰሎንቄ ሰዎች የተጻፈው መልእክት

ጳውሎስ ወደ ተሰሎንቄ ሁለት መልእክቶች የጻፈው ተሰሎንቄን ለቅቆ እንደሄደ ወዲያውኑ ሳይሆን አይቀርም። ጳውሎስ አዲስ ለመሠረታት የተሰሎንቄ ቤተ ክርስቲያን የሚያስፈልጋትን በቂ

ትምህርት ሳይሰጥ ከከተማይቱ እንዲለቅ ተገደደ። ስለዚህ ጳውሎስ በቆሮንቶስ ሆኖ ክርስቲያኖች ሆነው ስለሞቱት ሰዎች የገጠማትን የቤተ ክርስቲያን ጥያቄ ለመመለስና የሞቱባቸውን ሰዎች ለማጽናናት ዐቅዶ የጻፋቸው መልእክቶች ሳይሆኑ አይቀሩም።

ሐ/ የቤርያ ቤተ ክርስቲያን

በቤርያ ያሉ አይሁዶች «በተሰሎንቄ ከሚኖሩት ይልቅ ጨዋዎች ነበሩ» (የሐዋ. 17:11)። በተሰሎንቄ ካሉት ይልቅ የእግዚአብሔርን ቃል በተከፈተ አእምሮ ይመረምሩ ነበር። ከዚህም የተነሣ ብዙ አይሁዶችና አሕዛብ ክርስቶስን ተቀበሉ (የሐዋ. 17:10-12)። ጳውሎስን እየተከታተሉ ያሳድዱት የነበሩት አይሁዳውያን መጥተው ችግር ስላስነሡ ጳውሎስ ከከተማይቱ ለመሸሽ ተገደደ። ሆኖም በቤርያ የነበሩት አይሁዶች በስደቱ ስላልተባበሩ ሲላስና ጢሞቴዎስ ከተማውስጥ በመቅረት አገልግሎቱን ቀጠሉ (የሐዋ. 17:13-15)።

ከዚያን ጊዜ በኋላ አናሲሞስ የቤተ ክርስቲያን ጳጳስ እንደነበረ ከሚነገርለት አፈ-ታሪክ በቀር ስለ ቤርያ ቤተ ክርስቲያን የተጻፈ ነገር የለም።

መ/ አቴና

ከተማው

አቴና የአቲካ ዋና ከተማ ነበረች። የግሪክ ሥልጣኔ የሰፈነባት ከተማ ስትሆን በአሁኑ ጊዜም የግሪክ ዋና ከተማ ነች። የከተማይቱ ስም የተሰየመው አቴኔ በምትባለው ሴት አምላክ ስም ነው። አቴና ባላት ባህልና ትምህርት የተከበረች ነበረች። ከተማይቱ በ86 ዓ.ዓ. በሮማውያን ቊጥጥር ሥር ብትወድቅም በአውጉስጦስ አማካኝነት ነፃ ወጣች።

በእስክንድሪያ፣ ጦርሴስና አቴና ከሚገኙት ሦስት ትላልቅ ዩኒቨርሲቲዎች መካከል የአቴና ዩኒቨርሲቲ ከሁሉም ታላቅ ነበር።

አቴና በፍልስፍና ትምህርት ቤቷ አማካይነት በጣም የታወቀች ነበረች። ክርስትናን ከአረማውያን ትምህርት ለመከላከል ታዋቂ መጻሕፍት ይጽፉ የነበሩት ምሁራን ብዙዎቹ የአቴና ሰዎች ነበሩ። የአቴና ፈላስፋዎች ጳውሎስን ወደ ኦርቶዶክስ ወሰዱት። ኦርቶዶክስ የግሪክ አምላክ የኦርቶስ አደባባይ ነበረ። ኦርቶስ በግሪኮች አስተሳሰብ የጦርነት አምላክ ሲሆን፣ ሮማውያን ማርስ ብለው ይጠሩት ነበር። የኦርቶዶክስ ሸንጎ በአቴና ከፍተኛ ግምት የሚሰጠው ነበር። የከተማይቱን ትምህርት ቤቶች በሙሉ ከመቄጣጠሩም በላይ

በከተማይቱ በኩል በማለፍ ንግግር የሚያደርጉትን መምህራንም ይቈጣጠር ነበር። ጳውሎስ ለዚህ ሸንጎ ንግግር እንዲያደርግ ተጠየቀ። እርሱም ስለ ሙታን ትንሣኤ በተናገረ ጊዜ ብዙዎቹ ፈላስፋዎች አፈዙበት፤ አንዳንዶቹ ግን ደግመው ሊሰሙት እንደሚፈልጉ ገለጹለት (የሐዋ. 17:22-32)።

ፍልስፍናዎች

ከብዙ ፍልስፍናዎች መካከል ሁለት ብቻ የብዙ ሰዎችን አእምሮ የሚግርኩ ነበሩ።

የኢስጦኢኮች ፍልስፍና

ሰው ሙሉ በሙሉ በራሱ ዕቅድና አመለካከት አንዲተማመንና በማንኛውም ሁኔታ የበላይነት ስሜት እንዲኖረው የሚያደርግ ትምህርት ነበር። ይህም ርማውያን ወደሚወዱት ወደ ትምክሕተኝነትና አምላክ ነኝ ወደ ማለት አሳብ መራቸው።

የኤፌቆሮስ ፍልስፍና

ሰው ለዛሬው ብቻ መኖር እንዳለበትና ሥጋዊ ፍላጎቱን ሙሉ በሙሉ ማርካት እንዳለበት የሚያምን ነበር። ከሞት በኋላ ያለውን ሕይወት በሙሉ ይከዳል። ይህም ርማውያንን ወደ ማፍቀር ወደ ወራዳና አሳፋሪ ፍትወት መራቸው። ለርም መንግሥት ድክመት ምክንያት የሆነው ይኸው ነበር።

እነዚህ ሁለቱ ፍልስፍናዎች የሰውን ሞራል ስላላሸቁ የሰዎችን ልብ ለክርስቲያን ወንጌል መልእክት አዘጋጁ። ሆኖም እነዚህ ሁለት ፍልስፍናዎች የጥንት ቤተ ክርስቲያንን ያስቸገሩና ቤተ ክርስቲያንም በወንጌል ተልእኮ ጉዞዋ የተዋጋቻቸው ነበሩ (የሐዋ. 17:18)።

የአቴና ቤተ ክርስቲያን

ጳውሎስ በምኩራብ ለአይሁዶች መሰከረ። በአሪዩስቴንስ ሸንጎ መሰከረ፤ ሆኖም በአቴና የጳውሎስ ሰብከት ውጤት በጣም አነስተኛ ነበረ። ከአርዮስቴንስ ሸንጎ ያመነ አንድ ሰው፣ አንዲት ደማሪስ የምትባል ሴትና አንዳንድ ሌሎች ሰዎች ብቻ ነበሩ (የሐዋ. 17:34)። በአዲስ ኪዳን ውስጥ ስለ አቴና የተጠቀሰው በሐዋ. 17ና በ1ኛ ተሰሎ. 3:1 ውስጥ ብቻ ነው።

በቤተ ክርስቲያን ታሪክ ውስጥ የአቴና ቤተ ክርስቲያን ለመጀመሪያ ጊዜ የተጠቀሰችው በሁለተኛው ምእተ ዓመት ንጉሥ አንቶኒዩስ ፓዩስ የክርስቲያኖችን ጭንቀት ለመግታት በሞከረበት ወቅት ነው። በ529

ዓመተ ምሕረት ንጉሥ ጁስቲንያን የፍልስፍናን ትምህርት ከለከለ። የግሪክ ሥልጣኔ እንደገና በሰፈነበት ዘመን ጥንታውያን መቅደሶች የክርስቲያኖች የአምልኮ ቦታ ማለትም አብያተ ክርስቲያናት ሆኑ። በ1204 ዓ.ም. አቴና በላቲኖች ሥር ተገዛች። ይህም ቴርኮች መጥተው እስከገዢት እስከ 1456 ዓ.ም. ድረስ ነበር። በ1833 ዓ.ም. ዘመናዊ የግሪክ መንግሥት ተቋቋመ፤ አቴናም ዋና ከተማ ሆነች። የግሪክ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ነፃ ሆና በአቴና ጳጳስ መመራት ጀመረች።

የጳውሎስ ስብከት በአቴና-(የሐዋ. 17:22-32)

ጳውሎስ የሚሰብካቸው ሰዎች ምን ዓይነት መሆናቸውን ያውቅ ነበር። ስለዚህ የማይታወቅ አምላክ ብለው የሠሩትን መሠዊያ በመጥቀስ ስለሚያውቁት ነገር በመናገር የማድመጥ ስሜታቸውን ሳበ። የእርሱ ተልእኮ ይህንን ያልታወቀ አምላክ ለእነርሱ ለመግለጽ መሆኑን ተናገረ።

እርሱም ግሪኮቹ የሚጠቀሙበትን ግጥም በመጥቀስ ሰው በሠራው ጣዖት በኩል ይህንን አምላክ ማምለክ እንደማይችሉ ጠቅሶላቸው ንስሐ እንዲገቡ እግዚአብሔር እንደ ጠራቸው ከነገራቸው በኋላ ሊመጣ ካለው ፍርድ እንዲድኑ መከራቸው። የእግዚአብሔርም ፍርድ መቃረቡን ገለጸላቸው። የእግዚአብሔርን የፍጥረት ሥራ፣ ፍርዱንና ለሰው ስላዘጋጀው የመዋጀት ዕቅድ አብራራላቸው። ከሞት የተነሣው ክርስቶስ ፈራጅ እንደሚሆን ነገራቸው። ሆኖም ጳውሎስ ስለ ሙታን ትንሣኤ ሲናገር ፈላስፋዎቹ አፈዙበት (የሐዋ. 17:22-32)።

በአንጻሩ ጳውሎስ ኢየሱስ እርሱ መሢሕ መሆኑን ለማረጋገጥ በጲስድያ ላሉት አይሁዶችና እግዚአብሔርን ለሚፈሩ አሕዛብ በሰበከላቸው ጊዜ ብሉይ ኪዳንን በመክለስ ነበር። በክርስቶስ በኩል አይሁዶችና አሕዛብ እኩል መሆናቸውን በማሳየት አሕዛብ የአይሁድን የሕግ ሥርዓት መጠበቅ እንደማያስፈልጋቸው አስተማረ።

ሠ/ ቆሮንቶስ (የሐዋ. 18:1-17)

የቆሮንቶስ ከተማ

ቆሮንቶስ ሁለት ጥሩ ወደቦች የነበሯት በውኃ ዳርቻ የምትገኝ የግሪክ ከተማ ነበረች። ከተማዋ በመሬት መናወጥ ሁለት ጊዜ ተደምስሳ ነበር። በ146 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት በጦርነት ተደምስሳ ነበር። በ46 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት በጁሊየስ ቄሳር እንደገና ተቆረቆረችና በትዕቢተኞች አቴናውያን የተናቁ ድብልቅ ሰዎች

ሰፈሩባት። ከተማይቷ በፍትወትና በዝሙት የተበከለች ስለ ሆነች ለማስተዳደር እንኳ አስቸጋሪ ነበረች።

በ51 ወይም በ52 ዓ.ም. ላይ ጋልዮስ በአስተዳዳሪነት ተሹሞ ወደ ቆሮንቶስ መጣ (የሐዋ. 18:12-17)። የጋልዮስ የፍርድ ወንበርና የሥጋ ገበያ የነበረ ስፍራ በቊሩሮ ተገኝተዋል (የሐዋ. 18:12፤ 2ኛ ቆሮ. 10:25)።

አቂላና ጵርስቅላ (የሐዋ. 18:2)

በ49 ዓ.ም. አይሁድ የሆኑ ሁሉ ከሮም ግዛት እንዲባረሩ ቀላውዴዎስ ቄሣር አወጀ። አቂላና ጵርስቅላ ከሮም ግዛት ተባርረው ወደ ቆሮንቶስ ከገቡት መካከል ነበሩ። ሁለቱም ክርስቲያኖች ሲሆኑ ሥራቸውም ድንኳን መስፋት ነበር።

አጵሎስ (የሐዋ. 18:24-28)

ጳውሎስ ከኤፌሶን ተነሥቶ ወደ ኢየሩሳሌም ጉዞውን ቀጠለ። አቂላና ጵርስቅላ ግን በኤፌሶን ቀሩ። የግሪክ ቋንቋ ተናጋሪ የሆነው አይሁዳዊ አጵሎስ ከእስክንድርያ ወደ ኤፌሶን መጣ። እርሱም በብሉይ ኪዳን ትምህርት እጅግ የበሰለና ስለ ክርስቶስም ትክክለኛ የሆነ ዜና የሰማ ሰው ነበር። አጵሎስ ጉበዝ ተናጋሪና ስለ እውነት ያለውንም እውቀት በግልጽ ይሰብክ ነበር። ሆኖም ስለ መንፈስ ቅዱስና ስለ ክርስትና ጥምቀት አያውቅም ነበር፤ ሆኖም አቂላና ጵርስቅላ ይህንን ነገር ሊያስረዱት ችሉ (የሐዋ. 18:26)።

አጵሎስም ከኤፌሶን ወደ ቆሮንቶስ በመሄድ ኢየሱስ እርሱ ክርስቶስ እንደሆነ በማስተማር ብዙ አይሁዶችን ለማሳመን ችለ (የሐዋ. 18:27-28)።

በቆሮንቶስ ያለችው ቤተ ክርስቲያን በአንዳንድ ቡድኖች የተከፋፈለች ነበረች። አንዳንዶቹ የአጵሎስ ነን፥ ሌሎቹ የጳውሎስ ነን፥ ሌሎች የኪፋ ነን፥ ሌሎቹ ደግሞ የራሱ የክርስቶስ ነን በማለት ተከፋፈሉ (1ኛ ቆሮ. 1:12)። ጳውሎስና አጵሎስ በአንድነት መሥራት ጀመሩ፤ ጳውሎስም እርሱና አጵሎስ በአገልግሎታቸው አንድ ላይ መሆናቸውንና መተባበራቸውን ለቆሮንቶስ ምእመናን ለማሳየት ሞክረ (1ኛ ቆሮ. 3:4-6፥ 21-23)። ምንም እንኳ ጳውሎስ አጵሎስን አብረው ወደ ቆሮንቶስ እንዲሄዱ ቢጠይቀውም በነበረው መለያየትና የቡድን መንፈስ ምክንያት አጵሎስ ዳግመኛ ወደ ቆሮንቶስ መመለስ አልፈለገም፤ አልተመለሰምም (1ኛ ቆሮ. 16:12)።

ማጠቃለያ

ሁለተኛው የጳውሎስ ጉዞ የተደረገው ከ50 እስከ 54 ዓ.ም. ባለው ጊዜ ነበር። በዚህ ጊዜ ጳውሎስ የመንፈሳዊና የገንዘብ ፈተናዎች አጋጥመውታል። በእስያ፤ በሚሲያና በቢታንያ እንዳያገለግል በመንፈስ ቅዱስ ተከለከለ። በጎበኞቹው ከተሞች ከብዙዎቹ ስደት ደረሰበት። ጳውሎስ በጢሞቴዎስና በሊላስ መዘግየታቸው ምክንያት በተሰሎንቄ ስላለችው ቤተ ክርስቲያን ሠግቶ ነበር። ከፊልጵስቴስ ርዳታ እስካገኘ ድረስ ድንኳን በመስፋት ራሱን ለመርዳት ተገድዶ ነበር። በዚህ ሁሉ ችግር ውስጥ የኢየሱስ ክርስቶስ ወንጌል በአውሮፓ ተሰራጪ፤ በዚያ ያለችው ቤተ ክርስቲያንም ተቋቋመች።

ጥያቄዎች

1. ጳውሎስ ባስተማረበትና በሰበከበት ስፍራ ሁሉ ለሚነሣው ተቃውሞ ዋናው ምንጭ ምን ነበረ?
2. ከመጥምቁ ዮሐንስ ጥምቀት በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ወደሚሰጠው ጥምቀት የተደረገውን ሽግግር አስረዳ።
3. ጳውሎስ ካስተማረባቸው ስፍራዎች ሁሉ የቤርያ ነዋሪዎች በተለይም አይሁዶች የሚለዩበት ባሕርይ ምንድን ነው?
4. ጳውሎስ በአሪዮስፋንስ ያሉትን የአቴና ፈላስፎች ስሜትና ፍላጎት እንዴት ሊማርክ ቻለ? የዚህ ማስተማር ዘዴ ጥሩነቱ ምንድን ነው?
5. በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ላይ ድክመትና ችግር ሊፈጥሩ የቻሉት አንዳንድ ልምዶች ምን ምን ነበሩ?

ትምህርት 6

ሦስተኛው የጳውሎስ ወንጌላዊ ጉዞ፦

52 እስከ 56 ዓ.ም. የሐዋ. 18:23-21:16

የትምህርቱ ዓላማ፦ ሐዋርያው ጳውሎስ ቤተ ክርስቲያንን እንዲያቋቁም መንፈስ ቅዱስ እንዴት እንደመራውና በመልእክቶቹ እምነታቸውን እንዴት እንደገነባ ለመረዳት እንድንችል ነው።

ጳውሎስ ሦስተኛውን ጉዞ የጀመረው በገላትያና በፍርግያ የመሠረታቸውን አብያተ ክርስቲያናት በሙሉ በድጋሚ በመጎብኘት፤ በመዘዋወር ደቀ መዛሙርትን እያበረታታና እያጠናከረ ነበር (የሐዋ. 18:23)።

ጳውሎስ በሦስተኛው ጉዞው ወደ ኤፌሶን ተመልሶ ለሁለት ዓመታት ተቀመጠ።

2. የጳውሎስ አገልግሎት በኤፌሶን

ሀ/ የኤፌሶን ከተማ

ኤፌሶን የሮም ክፍለ አገር የሆነችው የእስያ ዋና ከተማ ነበረች። ከተማይቱ በመጀመሪያ የተቆረቆረችው በግሪክ ቅኝ ገዢዎች ሲሆን ጊዜውም በ1044 ዓ.ዓ. ነበር።

ኤፌሶን አርጤምስ ወይም ዲያና ተብላ ለምትጠራው ጣዖት ማዕከላዊ የማምለኪያ ከተማ ነበረች። የአርጤምስ ቤተ መቅደስ በዓለም አስደናቂ ነገሮች ተብለው ከሚጠሩት ከሰባቱ አንዱ ነው። ገበያና ንግድ እየቀዘቀዘ በሄደ ጊዜ ሕዝቡ የዕለት ኑሮውን ለመደገፍ የንግድ ጥቅም ለማግኘት ወደ አርጤምስ ቤተ መቅደስ ተመለከተ።

ከተማይቱ በእስያ ላለው የንግድ እንቅስቃሴ አምልኮ ማዕከል በመሆኗ ጳውሎስ ለሁለት ዓመት በተቀመጠበት ጊዜ ከመላው እስያ ለንግድና ለአምልኮ ለሚመጡ ሰዎች ወንጌል ያስማና ያስተምር ነበር (የሐዋ. 19:10)።

ለ/ የኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን

ጳውሎስ ኤፌሶን በደረሰ ጊዜ «በመጥምቁ ዮሐንስ ጥምቀት» የተጠመቁ አሥራ ሁለት ሰዎች አገኘ። ጳውሎስ ሰዎቹን አስተማራቸው፤ ሰዎቹም መንፈስ ቅዱስን ተቀበሉ፤ በኢየሱስ ክርስቶስ ስምም ተጠመቁ። መጥምቁ ዮሐንስ ከእኔ በኋላ የሚመጣው በመንፈስ ቅዱስ ያጠምቃችኋል ብሎ የሰጠው ተስፋ በሐዋርያት ሥራ ውስጥ በየትኛውም ምዕራፍ አልተጠቀሰም (ማር. 1:8፤ ሉቃስ 3:16፤ ዮሐ. 1:33፤ የሐዋ. 1:5፤ 10:37፤ 11:16፤ 13:24)።

በኤፌሶን የነበሩት 12 ደቀ መዛሙርት በኢየሱስ ክርስቶስ ስም በውኃ ከተጠመቁ በኋላ መንፈስ ቅዱስን ተቀበሉ (የሐዋ. 19:5-6)። የሰማርያ ሰዎች ባመኑ ጊዜ እነዚህ ሁኔታዎች የተፈጸሙት በተመሳሳይ መንገድ ነበር (የሐዋ. 8:16-17)። «ጳውሎስም እጁን በጫነባቸው ጊዜ መንፈስ ቅዱስ ወረደባቸው» (የሐዋ. 8:17፤ 19:6)።

ጳውሎስ ለሦስት ወር በኤፌሶን ምክራብ አስተማረ፤ ነገር ግን አንዳንድ አይሁዶች ልቦ ደንዳኖች ስለነበሩ ወንጌልን ለመቀበል እምቢ አሉ። ስለዚህ ጳውሎስ እንደ ልማዱ ምክራቡን ትቶ ወደ አሕዛብ ፊቱን አዞረ።

ጳውሎስ ምክራቡን ትቶ ከምክራቡ ቀጥሎ ባለው ጢራኖስ በተባለው አዳራሽ ውስጥ ለሁለት ዓመት አስተማረ። በዚያን ጊዜ

ውስጥ ከመላው እስያ የመጡ ብዙ አይሁዶችና ግሪኮች ወንጌልን ሰሙና ሌሎች አጥቢያ አብያተ ክርስቲያናትም ተመሠረቱ። ኤጳፍራ በቂላስይስ ያገለግል ነበር (ቂላ. 1:7)። የሎዶቅያ ቤተ ክርስቲያን የተመሠረተችው በዚያን ጊዜ ሳይሆን አይቀርም (ቂላ. 2:1)። በራእይ 2 እና 3 ላይ የተጠቀሱት ሰባቱ አብያተ ክርስቲያናት የተመሠረቱት ጳውሎስ በኤፌሶን ባገለገለበት ወቅት ሳይሆን አይቀርም።

ሰባቱ የእስያ አብያተ ክርስቲያናት ራእይ 2-3

በወንጌል ምክንያት ብዙ ሕዝብ ከአርጤምስ አምልኮ ወደ ክርስቶስ ተመለሰ። አርጤምስን ማምለክ የኤፌሶን ባህል ስለነበረ ለአምልኮ

እንዲሆን የብር ማቅለጥ ሥራ የሚሠሩ ብር አቅላጮች የኤኮኖሚ ኪሳራ ደረሰባቸው። በዚህም ምክንያት በጳውሎስና በተባባሪዎቹ ላይ የከተማዋን ነዋሪ ሕዝብ ለተቃውሞ አነሣሡ። የጳውሎስ ተባባሪዎች ጋይዮስንና አርስፕሮኮስን ይዘው ሲወስዷቸው ጳውሎስ እነርሱን ለማስለቀቅ ፈለገ፤ ነገር ግን ደቀ መዛሙርት ምንም ዓይነት ሙከራ እንዳያደርግ ከለከሉት። የከተማው ጸሐፊ በጳውሎስ ላይ ምንም ጥፋት አላገኘበትም። ተገፋፍቶ የመጣውንም ሕዝብ በጳውሎስ ላይ ወንጀል ካገኙ በፍርድ ቤት ክስ ሊመሠርቱ እንደሚችሉ ነግሮ በተናቸው። ከዚህ በኋላ ጳውሎስ በኤፌሶን ማስተማር እንደማይችል ስለ ተገነዘበ ወደ መቄዶንያ ሄደ።

ከቤተ ክርስቲያን ታሪክ እንደምንረዳው ለብዙ ምእተ ዓመታት የኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን ጸንታ እንደቆመችና በእስያ አገር ውስጥ ወንጌልን የማሰራጫ ማዕከል ነበረች።

3. ጳውሎስ ከቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ጋር ያደረገው የደብዳቤ ልውውጥ

ሀ/ የጠፋው ደብዳቤ (1ኛ ቆሮ. 5:9-13)

ጳውሎስ በኤፌሶን በነበረበት ጊዜ ለቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ደብዳቤ ጽፎ ነበር። ይህ ደብዳቤ በአዲስ ኪዳን መጽሐፍ ውስጥ ስለማይገኝ ሳይጠፋ አይቀርም፤ አንዳንዶች ይህ የጠፋው ደብዳቤ ከ2ኛ ቆሮንቶስ መልእክቱ ጋር ተደባልቋል የሚል አሳብ አቅርበዋል።

ለ/ አንደኛው የቆሮንቶስ መልእክት

በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ በብዛት የነበሩት ምእመናን ከአሕዛብ ወገን ስለሆኑ የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት የተማሩ አልነበሩም። አብዛኛው ባህላቸው ከክርስትና መሠረታዊ ትምህርት ውጭ ነበር፤ ብዙ መማር ነበረባቸው (1ኛ ቆሮ. 3:1-3)።

ከመጀመሪያው ደብዳቤ በፊት ጳውሎስ ለቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን የጻፈው (እኛ ባይኖረንም) ቤተ ክርስቲያኗ ለጳውሎስ የጠየቀችው ጥያቄ ነበር (1ኛ ቆሮ. 7:1)። በቆሮንቶስ የነበረውን ችግር ለመፍታት ጳውሎስ ቲቶን ወደ ቆሮንቶስ ሰደደው፤ ከዚያም ከቲቶ ጋር በጢሮአዳ ለመገናኘት ዐቀደ። በዚያን ወቅት የቀሎጔ ቤተሰቦች ጳውሎስን ጎብኝተውት ነበር (1ኛ ቆሮ. 1:11)። በቤተ ክርስቲያኒቱ ውስጥ ስለነበረው የከፋ መከፋፈል ነገሩት (1ኛ ቆሮ. 5:1)። ይህን ከሰማ በኋላ ጳውሎስ 1ኛ ቆሮንቶስ ብለን የምንጠራውን መልእክት ጻፈላቸው።

ሐ/ በሐዘን የተሞላው መልእክት (2ኛ ቆሮ. 2:1-4፤ 12:14፤ 13:1)

እውሎስ የመጀመሪያው መልእክቱን ከጻፈላቸው በኋላ የቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን የእውሎስን ሥልጣን መቃወምና ትምህርቱንም መንቀፍ የጀመሩ ይመስላል። ስለዚህ እውሎስ በሐዘን የተሞላውን መልእክቱን ከመጻፉም ሌላ ለነበረው ችግር መፍትሔ ለመስጠት «አሳዛኝ ጉዞ» ብሎ የጠራውን ጉዞ ወደ ቆሮንቶስ ተጓዘ (2ኛ ቆሮ. 2:1፤ 12:14፤ 13:1)። ስለዚህኛው ደብዳቤና ጉዞ በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ምንም አልተጠቀሰም።

መ/ 2ኛ ቆሮንቶስ ምዕራፍ 1 - 9

እውሎስ ወደ ጢሮኦዳ በሄደ ጊዜ ቲቶን ባለማግኘቱ በጣም ስለሠጋ ወደ መቄዶንያ ሄደ (2ኛ ቆሮ. 2:12-13)። በመቄዶንያ ምናልባትም በፊልጶስቴስ እውሎስ እንዳለ ቲቶ ስለ ቆሮንቶስ መንፈሳዊ እንቅስቃሴ መልካም ዜና ይዞለት መጣ። ከዚህ በኋላ እውሎስ 2ኛ ቆሮንቶስን ጻፈ። አንዳንድ ሰዎች ይህ ደብዳቤ 2ኛ ቆሮንቶስ ከምዕራፍ 1-9 ብቻ ነው ብለው ይገምታሉ።

ሠ/ 2ኛ ቆሮንቶስ ከምዕራፍ 10 - 13

አንዳንዶች 2ኛ ቆሮንቶስ ምዕራፍ 10-13 ያለው «በሐዘን የተሞላው መልእክት» ነው ብለው ያምናሉ። ምክንያቱም እውሎስ በእነኝህ ምእራፎች በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ችግርን ስለሚፈጥሩ ወገኖች ተቃውሞ ስለ ጻፈ ነው። ሆኖም ለዚህ አሳብ ምንም ማረጋገጫ የለም።

4. የሮሜ መልእክት

እውሎስ በቆሮንቶስ በነበረ ጊዜ በሮም ለሚኖሩ ክርስቲያኖች ደብዳቤ ጻፈ (ሮሜ 1:7)። የወንጌል መልእክት ስለተስፋፋ እውሎስ እስከ እስክንያ ድረስ ለመጓዝ ተመኝቶ ነበር (ሮሜ 15:24)። የሮሜ መልእክት ደብዳቤ ሳይሆን ከዚህ ቀደም ላልገብኛቸው ሰዎች የጻፈው ስለ እምነቱ የሚገልጽ የእምነት መግለጫ የሆነ የጥናት መጽሐፍ ይመስላል ማለት ይቻላል። የሮሜ መልእክት ከደብዳቤ ይልቅ እውሎስ ወደ ፊት ለማድረግ ተስፋ ላደረገው የሮም ጉብኝቱ ዝግጅት ሳይሆን አይቀርም (ሮሜ 15:24፤ 28)።

የአውሎስ መልእክቶች

	መልእክተኛ ቀን	ከየት በታ እንደተጻፈ	የመልእክቱ ርእስ
የመጀመሪያው ወንጌላዊ	ገላትያ 48 ዓ.ም.	አንጾኪያ ሶርያ	ደኅንነት በጸጋ
ጉዞ ፍጻሜ	1ኛና 2ኛ ተሰሎንቄ	51 ዓ.ም. ቆሮንቶስ	የክርስቶስ ምጽአትና የጌታ ቀን
ሁለተኛው ወንጌላዊ ጉዞ	1ኛና 2ኛ ቆሮንቶስ	55 ዓ.ም. ኤፌሶን	ክርስቲያናዊ ሥነ ምግባር የአውሎስ ሥልጣን
	ሮሜ	56 ዓ.ም. ቆሮንቶስ	ጽድቅ በእምነት
በእስር ሆኖ	ፊልጶስጥስ	61-62 ዓ.ም. በሮም እሥር ቤት	ሥቃይ
የተጻፉ	ቴላስቦስ	61-62 ዓ.ም. በሮም እሥር ቤት	መንፈሳዊ ጉልህነት
መልእክቶች	ኤፌሶን	61-62 ዓ.ም. በሮም እስር ቤት	የመተባበርና የአንድነት አስፈላጊነት
	ፊልሞና	61-62 ዓ.ም. በሮም እስር ቤት	ንስሐ ለሚገባ ኩብላይ ይቅርታ
በሁለቱ የአውሎስ	1ኛ ጢሞቴዎስ	62 ዓ.ም. በአውሎስ የመጀመሪያውና ሁለተኛው እሥራት መካከል	የቤተ ክርስቲያን ሥርዓትና አስተዳደር
እሥራት መካከል	ቲቶ	62 ዓ.ም. በአውሎስ የመጀመሪያና ሁለተኛ እስራት	የቤተ ክርስቲያን ሥርዓትና ሥነ ምግባር

የተጻፉ መልእክቶች			መካከል	
	ዕብራውያን	67-69 ዓ.ም.	?	በቃሉ ጸና የክርስቶስ ክሁሉ የበለጠ የበላይነት

5. ጳውሎስ ርዳታ ለሚያስፈልጋቸው ወገኖች ገንዘብ ስለማሰባሰቡ

የጳውሎስ ሦስተኛ ወንጌላዊ ጉዞ ዓላማ፡- በከባድ ራብ ለተጎዱ በይሁዳ ለሚኖሩ አማኒያን የሚረዱበት ገንዘብ ለመሰብሰብ ነበር (1ኛ ቆሮ. 16:1-4)። የአንጾኪያ ቤተ ክርስቲያን ለርዳታው የሚውል ገንዘብ በቅድሚያ ሰብስባ ነበር (የሐዋ. 11:27-30)።

በጳውሎስና በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን መካከል ለተነሣው ቅራኔ አንዱ ምክንያት ጳውሎስ ለራሱ ርዳታ ለመሰብሰብ በወሰደው እርምጃ ሊሆን ይችላል (1ኛ ቆሮ. 16:1-4፤ 2ኛ ቆሮ. 8:9)። ከኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን ጋር ያላቸውን ግኝቶች ለማቋረጥ የፈለጉ ሊኖሩ ይችላሉ (2ኛ ቆሮ. 1-7)።

በኢየሩሳሌም ላሉት ችግሮች የሚደረገው የገንዘብ ስብሰባ በአይሁዶችና በአሕዛብ አማኞች መካከል ጎብረትን የሚፈጥር ከመሆኑም ሌላ፤ ጳውሎስ አገልግሎቱ በኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን ዘንድ ተቀባይነት እንዲኖረው ያደርጋል የሚል ተስፋ ነበረው (ሮሜ 15:25-32፤ 2ኛ ቆሮ. 8:14)። ጳውሎስ ለኢየሩሳሌም የተሰበሰበውን ገንዘብ አሰባሰበ። ሆኖም የተሰበሰበውን ገንዘብ ካዋጡት አብያተ ክርስቲያናት ተወካዮች ጋር ለኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን ማስረከብ ይገባናል በሚለው አሳቡ ጸና (የሐዋ. 20:4፤ 1ኛ ቆሮ. 16:3-4፤ 2ኛ ቆሮ. 8:16-21)።

6. የጳውሎስ መልስ ጉዞ (የሐዋ. 20:2-21:15)

ጳውሎስ ከቆሮንቶስ ወደ ኢየሩሳሌም ሲመለስ በአይሁድ መርከብ ላይ እንዳለ ሊገድሉት ማሄራቸውን ገና ከቆሮንቶስ ሳይነሣ ሰማ። ስለዚህም ጳውሎስ የጉዞ ዕቅዱን ቀይሮ በመቄዶንያ በኩል በየብስ ተመልሶ ሄደ (የሐዋ. 20:3)።

ጳውሎስ በመቄዶንያ በኩል በመመለሱ ከብዙ ምእመናን ጋር ተጨማሪ ግንኙነት እንዲያደርግ ጠቀመው፤ በፊልጵስዩስ ጥቂት ጊዜ ዐረፈ (የሐዋ. 20:3-6)። በጢሮክዳም ዕረፍት አደረገ (የሐዋ. 20:6-12)።

7. የጳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም መመለስ

ጳውሎስ የርዳታውን ገንዘብ ይዞ ወደ ኢየሩሳሌም ስለ መመለሱ ይሠጋ ነበር (የሐዋ. 20:22-23)። ጳውሎስ አደጋ እንደሚጠብቀው ስላወቀ በሮም የሚገኙትን ምእመናን እንዲጸልዩለት ጠየቀ። የጸሎት ጥያቄውም፡- የማያምኑ አይሁዶች ኢየሱስን መሢህቸው አድርገው እንዲቀበሉ፤ የርዳታው ገንዘብ በኢየሩሳሌም ምእመናን ዘንድ ተቀባይነት እንዲኖረውና ወደ ሮም ተመልሶ መሄድ እንዲችል ነበር (ሮሜ 15:25-32)።

ሦስተኛው የጳውሎስ ወንጌላዊ ጉዞ

ዓመተ ምሕረት

የገብኛቸው ስፍራዎች

52 ዓ.ም.	ገላትያና ፍርግያ፤ የሐዋ.18:23
53-56 ዓ.ም.	ኤፌሶን፤ የሐዋ. 19:41
56 ዓ.ም.	መቄዶንያና አካይያ፤ የሐዋ.20:1-5
56 ዓ.ም.	ጢሮኦዳ፤ የሐዋ. 20:6-12
	ሚሊጢን፤ የሐዋ. 20:13-14።
56 ዓ.ም.	ወደ ኢየሩሳሌም ጉዞ፤ የሐዋ.21:1-17
56 ዓ.ም.	በኢየሩሳሌም ታሠር፤ የሐዋ.21:27-36

ማጠቃለያ

ጳውሎስ በ13 ዓመት ጊዜ ውስጥ መንፈስ ቅዱስ ተጠቀመበት፤ ከሶርያዋ አንጾኪያና ከጠርሴስ ጀምሮ ታናሹ እስያን አቋርጦ እስከ ኤፌሶን ድረስ አብያተ ክርስቲያናትን ለማቋቋም ችሏል። እንዲሁም በጢሮኦዳ በመቄዶንያ፤ በአካይያ እስከ እልዋሪቆን ድረስ ተመሳሳይ ሁኔታ ሠርቷል። አብረውት የሚሠሩ ተባባሪዎች በመምረጥ ለሥራው አሠልጥኗቸዋል። እነርሱም ሉቃስ፤ ጢሞቴዎስ፤ ሲላስ፤ አርስጥራኮስና ቲቶ ነበሩ። ለብዙዎቹ አብያተ ክርስቲያናትም መልእክቶችን መጻፍ ጀምሮአል። ከጻፋቸውም ውስጥ ገላትያ፤ ቆሮንቶስ፤ ሮሜና ሌሎችም ይገኛሉ።

ጳውሎስ ባጋጠመው ተቃውሞ ውስጥ እያለ የአሕዛብን ቤተ ክርስቲያን በጠንካራ መሠረት ላይ መሥርቷል፤ እንዲሁም መንፈስ

ቅዱስ በገለጸለት መሠረት መሠረታዊና መለኮታዊ ትምህርት ለጥቅላቸዋል።

ጥያቄዎች

1. የመጥምቁ ዮሐንስ ደቀ መዛሙርት የጐደላቸው ምን ነበር?
2. በታናሹ እስያ ውስጥ ኤፌሶን ለወንጌል ስርጭት ማዕከል ለምን ሆነች?
3. አጽሎስ ማን ነው? አቂላና ጵርስቅላስ ምን ዓይነት ርዳታ ሰጡት?
4. ጳውሎስ ከቆሮንቶስ ወደ ሶርያ በመርከብ ከመሄድ ይልቅ በአካይያና በመቄዶንያ በኩል አቋርጦ ማለፉ ምን ጥቅም አስገኘለት?
5. አብያተ ክርስቲያናትን ለማጠናከር ጳውሎስ የፈጸማቸውን ሦስት ነገሮች አስረዳ።

ትምህርት 7

ጳውሎስ የደረሰበት መከራ

የትምህርቱ ዓላማ፡- እግዚአብሔር በሐዋርያት ሥራ 9:15 ውስጥ ለጳውሎስ ያለውን ዕቅድ እንዴት እንደፈጸመለት መመልከት እንድንችል ነው።

መግቢያ

ጳውሎስ ከተለወጠበት ጊዜ አንሥቶ ካለው የሕይወቱ ታሪክ ውስጥ አንደኛው ሥቃዩና መከራው ነበር። ጳውሎስ ለአሕዛብ ከሚሰጠው አገልግሎት ጋር መከራ እንዳለበት እግዚአብሔር ነግሮት ነበር (የሐዋ. 9:15-16)። ጳውሎስ እንደተለወጠ ወዲያው በደማስቆ በሚገኘው ምክራብ ውስጥ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ በመስበኩ አይሁዶች ጳውሎስን ሊገድሉት ዐቀዱ። ከጥቂት ጊዜ በኋላ በኢየሩሳሌም ያሉት ደቀ መዛሙርት በጥርጣሬ ተቀበሉት። በዚያን ጊዜ ከግሪክ አገር የመጡት አይሁዶች ጳውሎስን ለመግደል ሰላሢና ደቀ መዛሙርት ጳውሎስን ወደ ጦርሴስ ላኩት (የሐዋ. 9:29-30)። ይህ የጳውሎስ መከራ መጀመሪያ ሲሆን በሄደበት ስፍራ ሁሉ አዲስ ቤተ ክርስቲያንን እየመሠረተ ይሄድ ነበር።

1. በገላትያ የገጠመው ስደት (47 - 48 ዓ.ም.)

በጳውሎስ የመጀመሪያ ወንጌላዊ ጉዞ እርሱና በርናባስ እስከ የጲስድያዋ አንጾኪያ ድረስ ተጓዙ፤ ይሁን እንጂ ወዲያውኑ ከከተማይቱ ተባረሩ (የሐዋ. 13)። ጳውሎስና በርናባስ በኢቆንዩንና በልስጥራ ያደረጉት ጉብኝት መጨረሻው በድንጋይ ተወግረው ከከተማይቱ መባረር ነበር። ይህም ሁሉ ሆኖ ጳውሎስ መከራ በተቀበለባቸው ከተማዎች እየዞረ አዲስ ያመኑትን ሰዎች እንዲህ እያለ ያጽናና ነበር፡- «ወደ እግዚአብሔር መንግሥት በብዙ መከራ እንገባ ዘንድ ያስፈልጋል» (የሐዋ. 14:22-23 አንብብ)።

2. እስራትና ፌዝ በመቄዶንያና በግሪክ ደረሰበት (49 - 52 ዓ.ም.)

ጳውሎስ ወደ አካይያና መቄዶንያ እንዲሄድ መንፈስ ቅዱስ በረእይ መራው። በፊልጵስዩስ ከተማ አንዲት የተሸጠች አገልጋይ ልጃገረድ በሰይጣን መንፈስ ተሞልታ ጳውሎስና ሲላስ የእግዚአብሔር አገልጋይ መሆናቸውን አወቀች። ከዚያም እየተከታተለች ስትጠራቸው ጳውሎስ በውስጧ ያለውን ርኩስ መንፈስ ገሥጾ አስወጣው። የልጅቷ ጌቶችም ይህንን ሊያዩ በጳውሎስና በሲላስ ላይ እጅግ ስለ ተቆጡ በበትር እየደበደቡ ወደ እስር ቤት አስገቧቸው (የሐዋ. 16:19-24)። ከእስር እንደተፈቱ ወደ ተሰሎንቄ ሸሹ። ነገር ግን በተሰሎንቄ ያሉት አይሁዶች ሕዝቡን ስላነሣሡባቸው ከዚያም ለመሸሽ ተገደዱ። ጳውሎስና ሲላስ ወደ ቤርያም በሄዱ ጊዜ የአይሁድ እምነት አክራሪዎች ተከትለዋቸው በመምጣት የቤርያን ሰዎች አነሣሡባቸው። የጳውሎስ ጓደኞችም እርሱን ሸሽገው ወደ አቴና አሻገሩት። ጳውሎስ ወደ አካይያ የመሄድ ዕቅድ የነበረው አይመስልም፤ ሆኖም ወደ አቴና መሸሹ ወደ ግሪክ መቅደስ፣ ወደ መሠዊያቸው የጣዖት ምስላቸው መካከል እንዲገባ አደረገው። ጳውሎስ በምኵራብና በገበያ ስፍራ ስለ እምነት ሲከራከር ሳለ በአሪዮስፋኅስ ማለትም በከተማይቱ ምክር ቤት ወይም ፍርድ ሸንጎ ስለ እምነት ንግግር እንዲያደርግ ተጋበዘ። መልእክቱንም ባስተላለፈ ጊዜ የሕዝብ ሊቃውንት አፌዙበት (የሐዋ. 17)።

እግዚአብሔር ጳውሎስን በመቄዶንያ ወንጌልን እንዲሰብክ ቢጠራውም እንኳ ማረፊያ ስፍራ እስኪያጣ ድረስ አይሁዶች ከከተማ ወደ ከተማ እያባረሩት ተቸግሮ ነበር። ይሁን እንጂ ስብከቱ ያለ ፍሬ አልነበረም። በተሰሎንቄ፣ በቤርያና በፊልጵስዩስ መጠነኛ ቍጥር ያላቸው ማኅበሮች አቋቁሟል፤ ስለ እነርሱም ይጨነቅ ነበር። አቴና በደረሰ ጊዜ ይህን ያህል ተቃውሞ አልገጠመውም። የሰጠውን

መልእክት በአድናቆት በመገረም ቢያዳምጡትም ተቀባይነታቸው ይህን ያህል አልሆነም። ምናልባትም የእነርሱ ፊዝ ከስደቱ ይልቅ እውሎስን አሳዝኖት ይሆናል።

እውሎስ ሁልጊዜ ባለሥልጣኖችን የሚያከብር ቢሆንም፣ በገባበት ከተማ ሁሉ በመጨረሻው ላይ ረብሻ ይነሣበት ነበር። እውሎስ በመጥፎ ባህልና በአመንዝራነት ወደ ረከሰቸው ወደ ቆሮንቶስ የደረሰው «በድካምና በፍርሃት፣ በብዙ መንቀጥቀጥም» ነበር (1ኛ ቆሮ.2:3)። ከጌታ በተሰጠው መገለጥ እውሎስ በቆሮንቶስ ውስጥ 18 ወራት ለመቆየት ችሏል (የሐዋ. 18:9-10)። በከተማይቱ ውስጥ ትልቅና እንቅስቃሴ የሞላባት ቤተ ክርስቲያን ብትቋቋምም፣ እውሎስ ከተማዋን ከለቀቀ በኋላ ቤተ ክርስቲያኒቱ እርሱን መቃወምና መካድ ጀመረች። ከዚህም የተነሣ እውሎስ የልብ ስብራት ደረሰበት። ሆኖም ግን ይህ ገጠመኝ እውሎስን በሕይወቱ እንዲጎለምስና የመጋቢነትን ችግር መረዳት እንዲችል ረድቶታል።

3. በኢየሩሳሌም መታሠሩና በቂሣርያ ፍርድ ቤት መቅረቡ

እውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም ቢመለስ እስራት እንደሚያጋጥመው ብዙዎቹ ቢያስጠነቅቁትና እርሱም እስራት እንደሚጠብቀው ቢያውቅም፣ በ56 ዓ.ም. ወደ ኢየሩሳሌም ተመለሰ። በኢየሩሳሌም ላለ እውሎስ ከመቅደስ ውስጥ ተጐትቶ ወጥቶ በአይሁዶች ከተደበደበ በኋላ በሮማውያን ዘቦች ወደ እስር ቤት ገባ። በአይሁድ ሸንጎ ፊት ቀረበ፤ ከዚያም እውሎስ ወደ ቂሣርያ ሲሄድ አይሁዶች በመንገድ ላይ በድብቅ ሊገድሉት እንዳሄዱ በታወቀ ጊዜ በሮም ወታደሮች ታጅቦ እንዲያመልጥ ተደረገ (የሐዋ. 21-23)። ፊልክስ የተባለው አስተዳዳሪ ከእውሎስ ጉቦ መቀበል ፈልጎ ስለነበር እውሎስ በቂሣርያ ለሁለት ዓመት ታስሮ ቆየ። አዲስ የተሾመ አስተዳዳሪ ፊሎጦስ በመጣ ጊዜ እውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም እንዲመለስ አሳብ አቀረበ። ሆኖም እውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም ቢሄድ አደጋ ላይ ስለሚወድቅ ወደ ቂሣር ይግባኝ ጠየቀ (የሐዋ. 25)። ለዳግማዊ ሄሮድስ አግሪኦ ከእኅቱ ከበርኒቄ ጋር ያደረገው ጉብኝት እውሎስ በነገሥታትና በአስተዳዳሪዎች ፊት ቆሞ ስለ ክርስቶስ የሚመሰክርበትን ሌላ ተጨማሪ ዕድል ሰጠው (የሐዋ. 9:15-16)።

4. አሥጊው የሮም ጉዞ (60-61 ዓ.ም.).

እውሎስ እንደ እስረኛ በሮም ወታደሮች ታጅቦ ወደ ሮም ተላከ። እውሎስ የጉዞው ኃላፊ በሆነ በሮም የመቶ አለቃ ዩልዩስ ቁጥጥር ሥር ቢሆንም ጓደኞቹ ሉቃስና አርስጥሮኮስ አብረውት ነበሩ። የባሕሩ

ማዕበል፤ የመርከቡ ሠራተኞች ዓመፅና እስረኛ ሊደርስበት የሚችለው የመሰየፍ ሥጋት ጉዞውን እጅግ አሥጊና አስጨናቂ አድርጎት ነበር። መርከቢቱ ተሰባብሮ ከአገልግሎት ውጭ ከመሆኗ በስተቀር በውስጧ የነበሩት ተሳፋሪዎች በሙሉ ወደ መላጥያ ደሴት ለመድረስ ችሉ። ከብዙ ሳምንታት ጓላም ወደ ሮም ተሻገሩ (የሐዋ. 27 እና 28)።

5. የጳውሎስ እስራት በሮም ከተማ (61-62 ዓ.ም.)

እስረኛው ጳውሎስ ሮም ወስጥ በሚኖርበት በራሱ ቤት እንግዶች ለመቀበል ይችል ነበር፤ ይሁን እንጂ ምን ጊዜም በሮም ወታደር ዘብ ይጠበቅ ነበር። ጳውሎስም ለሁለት ዓመት በእስር ላይ እንዳለ አገልግሎቱን ቀጠለ። የሚሰጠውም አገልግሎት ለቤተ ክርስቲያን መሪዎች ብቻ ሳይሆን በየጊዜው ያለማቋረጥ ለሚለዋወጡት የሮም ወታደር ዘቦች ነበር። ከሁለት ዓመት በኋላ ጳውሎስ ተፈታ። ከዚያም በድጋሚ ተይዞና ታስሮ በ67 ዓ.ም. እስከ ተገደለበት ጊዜ ድረስ ለሁለት ዓመት አብያተ ክርስቲያናትን በድጋሚ እየተዘዋወረ ይገባል።

ማጠቃለያ

ጳውሎስ በፍቅር የተሞላና ሰዎች በቀላሉ ሊቀርቡት የሚችሉ ዓይነት ሰው በመሆኑ ብዙ ታማኝ የሆኑ ጓደኞችን ለማፍራት ችሏል። እነዚህ ያፈራቸው ጓደኞቹ አደገኛ በሆኑ ሁኔታዎች ውስጥ ስለ እርሱ ሕይወታቸውን ለመስጠት ፈቃደኞች ነበሩ። ጳውሎስ ያፈራቸው ምእመናን እርሱን የሚያስደስቱና የሚኮራባቸው ሲሆኑ እነርሱን ለማፍራት ብዙ ሥቃይ ስለተቀበለ በተቀበለው መከራና ሥቃይ አማካኝነት ያተረፉቸው ዋጋዎቹ ናቸው። ጳውሎስ መከራን ታገሠ። መከራንም የተመለከተው እንደ እምነት ሕይወት አንደኛው ክፍል እንደሆነና መከራን መቀበል በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነት የማግኘት ምልክት እንደሆነ አድርጎ ነበር።

ጳውሎስ ለቂላስደስ ሰዎች እንዲህ ይላቸዋል፡- «በመከራዬ ስለ እናንተ ደስ ይለኛል» (ቂላ. 1፡24)። ለቆሮንቶስ ሰዎችም፤ «መከራን ብንቀብል፤ ስለ መጽናታችሁ ስለ መዳናችሁ ነው» ብሏቸዋል (2ኛ ቆሮ. 1፡6)።

ጥያቄዎች

1. የጳውሎስ እስራትና መከራ ለምስክርነቱ መንሥኤ የሆነበትን ሦስት ወቅቶች ጻፍ።

2. ብዙ ጊዜ ለመቀበል በጣም ከባድና አስቸጋሪ የሚሆነው ስደት ምን ዓይነት ነው?
3. መከራና ስደት ለመንፈሳዊ ዕድገት መንሥኤ የሚሆንበትን መንገድ አብራራ።
4. መከራ ወይም ስደት ለመንፈሳዊ ዕድገት ምክንያት እንዲሆን ለማድረግ ክርስቲያኖች መከራን ወይም ስደትን በእንዴት ዓይነት ሁኔታ ሊቀበሉት ይገባቸዋል? ቂላ. 1:24 ተመልከት።

ትምህርት 8

ጳውሎስ ስለ መከራ የሰጠው ትምህርት

ትምህርቱ ዓላማ፡- እግዚአብሔር በመከራ ውስጥ ዓላማ እንዳለው እንድናውቅና መከራንና ስደትን ለራሱ ቤተ ክርስቲያንና ለልጆቹ ዕድገት እንደሚጠቀምበት ለመረዳት እንድንችል ነው።

መግቢያ

ከሐዋርያት ሥራ አንድ አራተኛው የሚያከለው ክፍል የሚነግረን ስለ ጳውሎስ እስራት፣ ለፍርድ ስለ መቅረቡና ስለ ረጅሙ የባሕር ጉዞው ነው። ሉቃስ ይህንን መጽሐፍ የጻፈው የርም ባለሥልጣን የሆነው ቴዎፍሎስ ክርስትና ከፖለቲካ ፍላጎት ነፃ የሆነና ከርምም መንግሥት ጋር ምን ጊዜም ሰላማዊና ጤናማ ግንኙነት ያለው መሆኑን ለማሳወቅ ነበር። የስደቱ መንሥኤ በሃይማኖት ምክንያት ሲሆን ብዙ ጊዜ የሚነግውም ከአይሁዶች ነበር።

ጳውሎስ አገልግሎቱ ፍጻሜ እንዳያገኝ የሚያሰናከለው ማንኛውም አደጋ ወይም ስደትና እስራት እንኳን ቢያጋጥመው ይህንን ፈርቶ ሥራውን ከመፈጸም ወደኋላ አይልም ነበር። ክርስቲያን ችግሮችን እንዴት መቀበል እንዳለበት በቅድሚያ በራሱ ሕይወት ባላለፈው ገጠመኝ ምሳሌ በመሆን፣ ቀጥሎም በጻፋቸው ምክር አዘል መልእክቶቹ ሰጥቷል።

1. ክርስቲያን መከራ እንደሚያጋጥመው መጠበቅ አለበት

ቤተ ክርስቲያን ከተመሠረተ በኋላ ወዲያውኑ በአማኞች ላይ ስደት ተጀመረ። መከራ ወይም ስደት ለደረሰባቸው አብያተ ክርስቲያናትና ግለሰቦች ጳውሎስ ከጻፋቸው መልእክቶች ብዙዎቹ እንዲያጽናኗቸው የተጻፉ ማጽናኛዎች ነበሩ።

ቀደም ብለን እንደተመለከትነው ጳውሎስ ማንኛውንም ዓይነት ስደት በመቀበል የራሱ የሆነ ገጠመኝ ነበረው። ይሁን እንጂ በሰውነቱ ላይ ጉዳት ከሚያደርሱበት ስደት ይልቅ እጅግ ከባድ ሆኖ ያገኘው መዘባበቻ፣ መሳለቂያና ማፈዣ ሲያደርጉት ነበር። ጳውሎስ ድንኳን በመስፋቱ እንደ ነውር በሚቂጥሩት ግሪኮች ዘንድ ማላገጫ ሆኖአል። ጳውሎስ ለቆርንቶስ ሰዎች በጻፈው መልእክቱ «ስለ ክርስቶስ ስንል ሞቾች ሆንን?» ይላል። የቆርንቶስ ቤተ ክርስቲያን በሐሰት በመወንጀል ልቡን እንዲረበሽ በማድረግ ከማንኛውም አብያተ ክርስቲያናት ይልቅ ጳውሎስን አሳዝነውታል። ጳውሎስ ጠንካራ ደብዳቤ የሚጽፍ ወደ እነርሱ ሊቀርብ ግን ደካማና ፈሪ እንደነበር የቆርንቶስ ምእመናን ይተቹት ነበር (2ኛ ቆሮ. 10:10)። በእጆቹ የጉልበት ሥራ በመሥራት ከብሩን ያልጠበቀ እንደነበርና ከዚያ ይልቅ ከእነርሱ ገንዘብ ቢቀበል ኖሮ ከውርደቱ ሊድን ይችላል እንደነበር ተናግረዋል (2ኛ ቆሮ. 11:7)። ጳውሎስ ደንበኛ ከነበሩት ሐዋርያት አንዱ እንዳልነበረና ለማስተማር ብቁ እንዳልነበረ ይናገሩ ነበር (2ኛ ቆሮ. 11:5፤ 12:11-12)። ጳውሎስን ዓለማዊ ነው ብለው ይወነጅሉት ነበር (2ኛ ቆሮ. 10:2)። በትዕቢተኝነትም ወነጅሉት (2ኛ ቆሮ. 10:8፣ 15-16)። ሸንጋይ ወይም ተንቦለኛ ብለውታል (2ኛ ቆሮ. 12:16)። የተሰጠውንም ገንዘብ ያለአግባብ ተጠቅሞበታል በሚልም ወንጀለውታል (2ኛ ቆሮ. 8:20-23)።

በኋላም ምንም እንኳ ጳውሎስ ራሱ በእስራት ላይ ቢሆንም ስደትን በሚመለከት ማጽናናትንና ማስጠንቀቂያ የያዘ መልእክት በኤፌሶንና በፊልጵስዩስ ላሉት አብያተ ክርስቲያናት ሊጽፍላቸው ችሏል። በዓለም ላይ ያሉ ክርስቲያኖች መንፈሳዊ ጦርነት ላይ መሆናቸውን አስታውሶአቸዋል (ኤፌሶን 6:12)። የራሱ መታሰር አማኞች በድፍረት እንዲመሰክሩና ወንጌልን በማሰራጨት ረገድ ወደ ፊት እንዲገሠግሡ ምሳሌነት ያለው መሆኑን ነገራቸው።

ለራሳቸው ፈቃድና ምችት በመሞት አማኞች የክርስቶስ መከራ ተካፋይ ይሆናሉ (ፊልጵ. 3:8-10)።

የዕብራውያን መልእክት እንደሚገልጸው ለተሻለና ዘላለማዊ ለሆነ ተስፋ በምድር ላይ የሚደርስባቸውን የንብረት መውደም በደስታ ይቀበሉታል (ዕብ. 10:34)። የእግዚአብሔር ሰው መሆን በሕይወት ጊዜ መከራንና የኑሮ መመስቃቀልን ያስከትላል፤ እምነት ግን ሁኔታዎችን የመቀበል ጸጋ ይሰጣል።

ይህን እምነት የሚገልጹ ከዕብራውያን መልእክት አንዳንድ ምሳሌዎችን እንመልከት።

ሀ/ አብርሃም ገና ያላየውን ርስት ለመቀበል ቤቱን ተወ (ዕብ. 11:8)።

ለ/ አብርሃም ልጁን አሳልፎ ሰጠ (ዕብ. 11:17-18)።

ሐ/ ሙሴ ከሕዝቡ ጋር መከራ መቀበልን መረጠ (ዕብ. 11:25-26)።

መ/ አንዳንድ ቅዱሳን በአንበሳ ጉድጓድ ተጣሉ፤ አንዳንዶቹ ተሠቃዩ፤ አንዳንዶቹ ተላገጠባቸው፤ አንዳንዶቹ ተገረፉ፤ አንዳንዶቹ በድንጋይ ተወግረው ሞቱ፤ አንዳንዶቹም ቤታቸውን ጥለው ተሰደዱ፤ አንዳንዶቹም በመጋዝ ለሁለት እየተሰነጠቁ ሞቱ (ዕብ. 11:33-38)።

ክርስቲያኖች በወንጌልም ሆነ ወንጌል በሚያስከትለው መከራ ማፈር የለባቸውም (2ኛ ጢሞ. 1:8-10)። በክርስቶስ ሆነው እግዚአብሔርን የሚወዱ ሁሉ መከራን ይቀበላሉ (2ኛ ጢሞ. 3:10-13)። እግዚአብሔር የዘገየ ቢመስልም የራሱ የሆነ ጊዜና ዓላማ ስላለው ክርስቲያኖች በመከራ ታጋሾች መሆን አለባቸው (ዕብ. 10:35-38)። በክርስቶስና በዓለም መካከል ያለው ቅራኔ በሰፋ ሞጥሮ ስደቱ እየጨመረ ይሄዳል።

2. የክርስቶስ መሠቃየት ዓላማ

የክርስቶስ መሠቃየት እግዚአብሔር ለዓለም ሲል ያቀደው ነው።

ሀ/ እኛ ጻድቃን እንድንሆን እርሱ የእኛን ኃጢአት ተሸከመ (2ኛ ቆሮ. 5:21)።

ለ/ እኛ ሀብታሞች እንድንሆን እርሱ ስለ እኛ ድሀ ሆነ (2ኛ ቆሮ. 8:9፤ ፊልጵ. 2:7-8)።

ሐ/ የራሱን ሕዝብ በገዛ ደሙ እንዲቀድስ ክርስቶስ ተሠቃየ (ዕብ. 13:12)። ምንም እንኳን ክርስቶስ በመሰቀሉና ከሞት በመነሣቱ ለደኅንነት የሚገባውን ሥራ ሁሉ ቢፈጽምና አዲሱን ኪዳን ቢመሠርትም አሁንም በሕዝቡ ሥቃይ እርሱም እየተሠቃየ ነው (ቄላ. 1:24፤ ዕብ. 2:18)።

መ/ የክርስቶስ ሥቃይ ሰዎች የእርሱ ክብር ተካፋዮች እንዲሆኑ መንገድ ከፍቷል (ዕብ. 2:9-10)።

3. የእግዚአብሔር ቃል በስደት አይታገድም

የጳውሎስ በኤፌሶን፣ በቂሣርያ፣ በሮምና በሌሎችም ስፍራዎች መታሰር ወንጌልን ለማሰራጨት ምክንያት እንደሆነ ተመልክተናል

(ፊልጵ. 1:12-13)። ጳውሎስ ለጢሞቴዎስ እንዳለው «የእግዚአብሔር ቃል ግን አይታሰርም» (2ኛ ጢሞ. 2:9-10)።

ሐዋርያት እንደ መቀለጃና መጫወቻ ተደርገው ቀርበዋል (1ኛ ቆሮ. 4:9)። መልእክታቸው በመከራቸው ሊሰራጩ ችለዋል፤ በሰደትና በመከራ ሁሉ ምሳሌ መሆን ነበረባቸው (2ኛ ቆሮ. 6:3-10)።

4. የፍርድ ቀን ቀርቧል

ጳውሎስ በመልእክቶቹ ክርስቶስ ሊፈርድ እንደሚመጣ ደጋግሞ አስጠንቅቋል። በዕብ. 9:27 ውስጥ ከሞት በኋላ ፍርድ እንደሚጠበቅን አስጠንቅቋል። ክርስቶስ ለሚያምኑትም ለማያምኑትም ፈራጅ ነው (ሮሜ. 2:4-11)። ክርስቶስ በልብ ውስጥ የተደበቀውን እንኳ ሳይቀር ሁሉንም ነገር ይገልጻል (1ኛ ቆሮ. 4:5)። ሁሉም በሥጋው ለሠራው ሥራ መልስ ይሰጥበታል (ዮሐ. 5:28-29፤ 2ኛ ቆሮ. 5:10)። ክርስቶስ ከመምጣቱ በፊት ዓመፅ ይበዛል (2ኛ ተሰ. 2:3-4)።

5. እግዚአብሔር በጽድቅ ይፈርዳል

እግዚአብሔር በእውነተኝነት ይፈርዳል (ሮሜ 2:2)። በእያንዳንዱ ላይ እንደ ሥራው ይፈርዳል (ሮሜ 2:6)፤ እንዲሁም በልቡ ባለው እውነተኛ ዓላማና ዕቅድ ይፈርዳል (1ኛ ቆሮ. 4:5)።

በክርስቶስ መሠረት ላይ በታማኝነት የሚገነቡ ክርስቲያኖች የድካማቸውን ዋጋ ለመቀበል በፍርድ ወንበር ፊት ይቀርባሉ (1ኛ ቆሮ. 3:10-15)። ይህም ዋጋ የሚሰጠው በክርስቲያኖች አገልግሎት መሠረት ነው (1ኛ ቆሮ. 3:8)።

እግዚአብሔር ግን ለእኛ ለክርስቲያኖች ከምንገምተው በላይ የሆነ ነገር አዘጋጅቶልናል።

ማጠቃለያ

1. እኛ ክርስቲያኖች መከራ እንደሚመጣ ማወቅ አለብን፤ ሆኖም ተስፋችን ለተሻለውና ለዘለዓለማዊ ነገሮች ስለሆነ መከራን እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ አድርገን መቀበል ይኖርብናል እንጂ እንደተጣልንና እንደተረሳን አድርገን መቀጠር የለብንም።
2. የጳውሎስ እስራት ምሳሌነት ያለውና ወንጌልን ለማስፋፋት ምክንያት እንደሆነ ሁሉ ክርስቲያኖችም የሚደርሰውን ሁሉ በትክክለኛው መንገድ ከተቀበሉት ምስክርነት ሊሰጥ ይችላል።

3. የክርስቶስ ሥቃይ ጽድቃችንን ቅድስናችንንና የእርሱ ክብር ተካፋይ የመሆናችንን ተስፋ የተሟላ አድርጎታል።
4. ክርስቶስ ለፍርድ ይመጣል! ሲመጣም ፍርዱ በጽድቅ ይሆናል! ለእርሱ ታማኝ ለሆኑት የሚገባቸውን ሽልማት ይሰጣቸዋል።
5. መከራ መቀበል የሐዋርያነት ምልክት ነው።
6. የእግዚአብሔር ቃል በስደት አይታቀብም።

ጥያቄዎች

1. የጥንት ክርስቲያኖች መከራና ስደት እንዲቀበሉ ጳውሎስ በምን መንገድ ረዳቸው?
2. በአካይያና በመቄዶንያ ያሉ ሰዎች ጳውሎስን እንዲሰድቡ ያደረጋቸው ምን ባህላዊ ምክንያት ነበር?
3. አማኝ ወደ ክርስቶስ ሥቃይ ተካፋይነት ውስጥ እንዴት ሊገባ ይችላል? (ፊልጵ. 3:8-11 ተመልከት)።
4. በብሉይ ኪዳን ዘመን ስለነበሩና ወደ ፊት ለሚያገኙት ቃል ኪዳን ተስፋ አድርገው ስለተሠቃዩ ሰዎች ሦስት ምሳሌዎችን ስጥ።
5. ክርስቶስ የተሠቃየበትና መከራ የተቀበለበትን ሦስት ምክንያቶች ስጥ። (2ኛ ቆሮ. 5:21፤ 8:9፤ ዕብ. 2:9-10፤ 18 ተመልከት።)
6. መከራ የምን ምልክት ነው?